KİTAB-I GÜL

KUTBU-L İRŞAD KUTBU-L AKTAB
GAVS-ÜL ÂZAM MÜRŞİD-İ KAMİL

İHRAMCIZÂDE
İSMAİL HAKKI TOPRAK
(kaddese'llâhü sırrahu'l azîz)

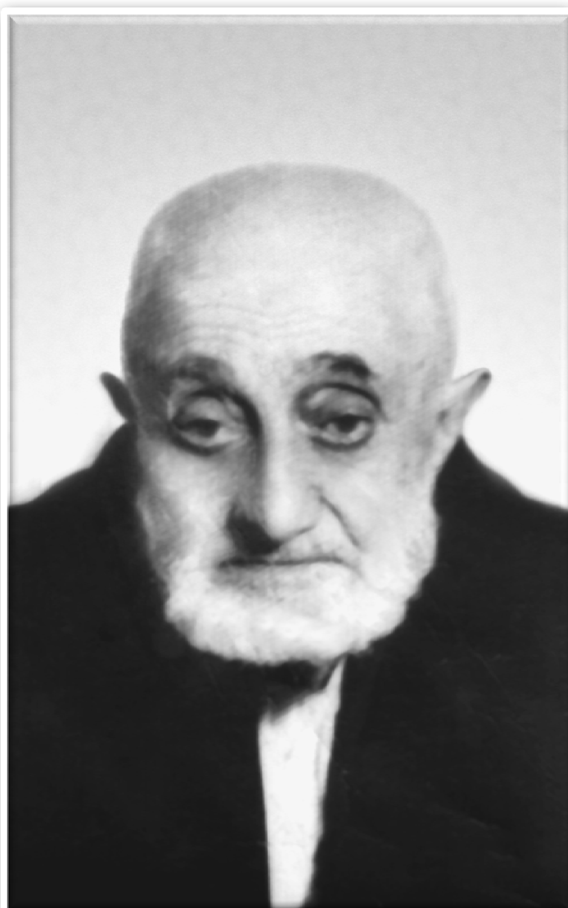


İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı
ALTUNTAŞ

İSBN:
ismailhakkialtuntas@gmail.com
http://ismailhakkialtuntas.com

Dizgi : **H. İsmail Hakkı Altuntaş**
Kapak :
Baskı- Cilt :

29. 08. 2001



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد

وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

Yaş kırkı geçince çok şeyler değişiyor derler, doğrudur. Gençliğin aldanmalar ile geçen günleri geride vaveyla ve heyhatları ile insanın içine delgi oluyor. Ne çareki sonuçta pek olumlu değildir. Çünkü zaman geçmiş ve telafi edilmesi de mümkün değil. Düşünüyorum da ençok yakın bildiğimiz annemiz ve babamız. Fakat ne yazık ki, en çok kızdıklarımızda onlar. Evet, en çok kızdıklarımız onlar. Çünkü doğru söylüyorlar. Doğru söz adamın içine batıyor.

Çok şeyler geçti. Hani elimiz kâlem tutmaya başlayıp birkaç kitap telif ve tasnif yapınca bazı şeyler söze intikal etmediği halde içimize sıkıntı veriyordu. Aslında yanlış yaptığımızı yeni anladık. Gerçek rahatsız eder. Topal da yol yürür. İşte öylesine. Fakat eline birisi baston verirse onuda inkâr etmemesi gerekir değil mi?

Hepimiz emekleyerek yürümeye başlamış insanlarız. Her insan bir topaldır. Muhakkak bir şeye muhtaçtır. Zaman ve mekân bu kadar genişleyince her şeyi bilmek, bulmak, anlamak mümkün mü?

Hayır.

Benim de ilk kitap yazmayı denemem belki bir istek şeklinde oldu. Zaten ilahiyat fakültesinde bitirme tezi [1]olarak hazırladığım nüshayı bir başlangıç sayılabilir.

Bu tezimi hazırladığım halde bir sene danışmam hocam kaybedip bir seneye yakın zamana kadar bulamamızda ayrı bir gariplikti. Öyle olmuştu ki danışman hoca başka hazırladığı bir konuyu bana verip tez olarak kabul edecekti. Ben uzun zaman razı olmadım. Anlıyorum ki, bu tez toprağa düşmüş tohumun çıkmasını engelleyen bir kara taşın varlığı idi. O hale gelmiştim ki, **"hocam vereceğine razı olacağım"** demek için odasına gidince **"müjde tezini buldum"** diyerek müsvedde nüshayı bana verdi. Bende dar zamanda o nüshayı daktilo ettirdim. Şurası bir hakikat ki Abdulkadir GÖLPINARLI'nın **"Melamiler"** isimli kitabının başındaki **"kaziye-i mensuha"** da benim o tezimin girişi için geçerlidir. O günün şartlarında bana hiç kimse yardım etmediği halde yardım etti diye yazdıklarım sırf iltifat içindi. Bugün ise bu yazdıklarıma hayıflanıyorum. Seyyid Osman Hulusi Ateş Efendi'yi ziyaretlerimde genellikle bana **"yine yalnız mı geldin?"** sorusu benim hayat boyu yalnızlıkla olacağımın işaretini veriyordu.

Biz yalnızdık. Yalnız olmak bizim için bir kaderdi. Ancak Cemil Meriç Hocam gibi **"ezeli şifa olan aldanmak"** diyoruz ya, samimi gördüğümüz kişiler bir zaman sonra bizi sömürmek isteyince yalnız kalmanın bizim için daha anlamlı olduğunu anlıyorum.

Biz topalız, herkes topal. Bastonu verdik veya bulduk diye kimsenin başına kakmak gerekir mi?

Gerekmez. Niçin gerekmez. Hayat muhtaçlık üzerine kurulmuş.

---

[1] İsmail Hakkı Altuntaş, **Nakşıbendi Şeyhi İsmail Hakkı Toprak'ın Hayat Ve Menkıbeleri** (Yayınlanmamış Lisans Tez) A.Ü. İlahiyat Fak. 1992, Ankara

Bizim tekrar kitap yazma konusuna gelince "Darende Cemaati" nin katkılarıyla Şahdedem hakkında çıkan kitap benim hazırladığım tezin desteği ile olduğu halde yazarının bir kere olsun bize ulaşmak gayreti göstermemesine hayret etmiştim. Aslında bize ulaşabilirdi.

Ama ulaştırmadılar. Çünkü biz zincirimizi kırmış, kaçkın, münkir gibi daha nederseniz deyin o sınıfındaydık. Başımıza işler gelmiş gurbete düşmüştük. Tesadüfler manevrası ile bir yere gelenler ancak **"kölelerine"** yardım ederler. Bize yardımı bırakın **"arayıp sormadılar"**

Niye arayıp sorsunlar ki, İsmail zincirini kırmıştı.

Düşüncelerinde özgür olmak ne güzeldir. Bunu ben Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemde her zaman görüyorum. Fakat zamanımızda ise bu mümkün değil. Adam lider olmuş, bir de koruma ordusu var. Eğer korumasını aşabilirsen ne ala. Koruma aşılır mı? Zamanımızda koruma demek k… demek gibi bir şey oldu.

Bazıları da geçmişini unutmuş, yeni nesile nasıl olsa **"ne dersen yutarlar"** felsefesiyle atıp tutuyordu. Aslında hata yapmak insan için kaçınılmaz sondur ve özür değildir. Tevbe edersin, Allah Teâlâ her şeyi siler. Eğer böyle bir hakikat olmasa Allah Teâlâ tevbeyi emreder miydi?

Bizce önemli olan bu kişilere **"siz gerçekten bu işe soyundunuz mu?" "bu iş size verildi mi"** denildiğinde "**ne yapalım, bir kere oldu"** lafları Firavunun şeytana müdafasına benziyor. Şeytan firavuna demiş ki;

"Gereçekten tanrı olmadığını biliyorsun, niye?" Firavun;

"Ne yapalım tanrı olduğum, bir kere ağzımdan çıktı, vaz geçemiyorum."

İnsanlar kendini, kendinden saklar ve daha iyi bilir. Eğer biri şeytan dürtmelerine uğramışsa ve dürtülenlerin sözüne uyarsa şeyh de olur, peygamberde olur.

Önemli olan kendisinin ne olduğudur. Bunu itiraf etmek mümkün değildir.

Bir tecrübem olarak şunu diyebilirim. Çok kişi rüyalarında **"seni şöyle şöyle gördüm."** Dediğinde **"gardaşım senin gördüğün ve gösterilen niye bana gösterilmiyor"** dememekti. Eğer görülen bir şey varsa hakkında onu sen değilde niye başkaları görüyor demek insanın işine gelmiyor.

Hoş bir arzu.

Nefis gıda alıyor. Niye?

Başkalarının gördüğüne inanmak güzel. Çünkü günah olmaz. aldanmak istediğin için bir aldatıcı beklemek ve onu kurtarıcın bilmek, güzel, ama çok acı.

Benim kitap yazma sevdası önce küçük küçük risaleler ile oldu. Daha sonra Kaside-i Ercuze'yi Türkçeye tercüme ile oldu. İlk tercüme hatalar ile dolu olsada samimi bir yazı olunca herkes okudu. Çünkü muhteviyatında riya yoktu. Sonra **"Şahdedem"** diye yâd ettiğimiz İhramcızâde Hacı İsmail Hakkı Toprak için bir kitap yazmak murat ettik. Fakat alt yapı olarak hazırladığım tezden başka bir şey yoktu. Sonra dayım Kazım Efendinin ısrarıda oldu. Yazma işine teşebbüs ettik. Yazarken değişik bir şey olsun diye düşündüm. Çünkü İhramcızâde Hacı İsmail Hakkı Toprak Efendinin kendini ifade eden **"Katre şiiri"** ile yazayım dedim. Çünkü o kendisini katrede anlatıyordu. Bu nostaljik bir hava hissettirir diye düşündüm. Kitabın adını önce "Kitab-ı Hüsn"(Güzelik Kitabı) diye düşündüm. Ancak yazarken Şahdedem'in sık sık Sadi Şirâziden anlattığı hikâyeye istinaden "Kitab-ı Gül" ismini verdim.

"Gardaşlarım! Sâdi derki, Bir gün hamamda bir sevimli insan bana bir parça güzel kokulu kil verdi. O kile:

"Misk misin, yoksa amber misin, senin güzel kokundan mest oldum." dedim. Kil cevap olarak bana şöyle dedi:

"Ben adî bir kil idim, fakat bir zaman gül ile arkadaş

oldum, onun güzel kokusu bana sindi, yoksa ben bildiğin toprak parçasıyım.” [2]

Her kitap aslında bir çocuk gibidir. Doğacak çocuğun adı bu şekilde kaldı. Kitap yazıldığı şekli ile bazı sıkıntıları içinde barındırmaya başladı. Öylede oldu. Hazırladığım “Kitab-ı Gül” benim yazdığım şeklinden daha garip bir şekilde yamama usülü ile kayda geçip birileri tarafından çıkartıldı.

2002 de çıkan kitapın birçok yeri değiştirilmişti. Menakıp kısmını ben bilerek boş bırakmıştım. Çünkü ben ikinci ravi olacağımdan hatalar olsun istememiştim. Sonuçta Şahdedem için istenilen seviyede bir kitap çıkmamıştı. Bu bende biraz sıkıntı oluşturdu. 2007 yılının ağustos ayındaki verilecek olan sene-i devriye yemeğine yetişecek ve kitap[3] bedava dağıtılacaktı. Dağıtamadık ve engellendi. İşin en garip tarafı bedava olarak verdiğimiz kimseler geri bu kitabı bize iade ettiler. O da zorumuza giden işlerden oldu. Bir kitap ki birine minnetsizce geldi onu iade etmek günahının karşılığı nedir? Bilemiyorum. Kitab-ı Gül adı altında çıkan kitabın mayası ve çoğu bizim tarafımızdan hazırlanmışken, bu kitabımız gibi sansüre uğramıştı. Çünkü genişlemek ve düşünmek planında bazı yorumlar birileri tarafından görülmesi istenmiyordu. Bu kitapta değişik bir şeyler vardı ki, insanlar onu okumak şöyle dursun çöpe bile atabilmekten çekinmediler.

İşte bu minval üzere hep bir yalnızlık bu güne kadar bizi takip edip etti. Çünkü doymayan bilme arzum neticesinde sorgulamak istediğim şeyler artınca, **“bu niye**

---

[2] Şeyh Sâdi-i Şîrazi, **Gülistan,** trc.,Kilisli Rıfat Bilge, İst, 1968, s. 316

[3] **Gavs-ül âzam İhramcızâde Hacı İsmail Hakkı Toprak Nakşî-Hâkî Tarikâtı Ve İlm-i Ledün Sırları (1. Baskı) 500 âdete yakın bir kısmı Sivasa getrirldi.**

böyle oluyor” soruları çok zaman cevapsız kaldı. Bu cevapları ancak kendime de dürüst olursam çözeceğimi anlayınca bütün tarikat erbabıyla ilişkilerimi resmi seviyeye indirgedim. Ve en yakın dostlarım kitaplar ve yazdığım üç beş karalamam oldu.

İstanbul’da Ebuzziyafe Şevket Baba, Orhan Baba, Mümin Vatansever Efendiler gözümü açma vesilesi oldular. **Artık şeyhi tapılacak gibi biri görmeyip bilmediğin yolda kılavuz olacağını öğrettiler.** Bu öğrenme bize rahat hareket etme kabiliyeti sundu. Öyleki zamanla Hz. Ebû Tâlip aleyhisselâmı yazacak kadar içimde kuvvet hissettim. Bu kitabı yazdıktan sonra Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin bana iltifatının çok olduğunu hep hissetmekteyimdir.

İşte dedemin hayatı olan Kİtab-ı Gül’le başlayan macera budur. Bu kitap şimdi benim kontrolümde olmasa bile iliklerinde gezinen kan, benim nem kokan bodrum katlarında akan gözyaşlarımın ortak olduğu havayı taşır. Mühteviyatı olarak basit, içerik olarak zayıf olsada bu kitabı ben doğurdum. Birileri ona elbise babında bir şeyler ilave ettilersede canı ve kanı bana aittir. Sıddık ve Hulusi inançlı kişiler bunu iyi bilir.

Beni birilerinin takdir etmesini istemiyorum. **29. 08. 2001** tarihinde ilk müsveddesini yazdığım, daha sonra 2002 yılında çıkartılan kitaba sahip olmak arzusunda değilim. Kitab-ı Gül’den sonra çok kitap çıkardım. Beni üzen bazı cahillerin, benim kitabı çaldığım ve yalan yazıyor demeleridir.

İlm-i Ledün kitabında çerçeve herkese açıktı. Ancak açık çerçeveye tahammül etmek zordur. Çünkü Şahdedem den sonra çok şeyler olmuştu. Herkes Hakk’ın kendilerinde olduğunu iddia ediyordu. **Doğrusu ise hak olan Hakk’ın kendisidir. Diğerleri gölge.** Allah Teâlâ’nın mülkü ve kulları kimseye paymal değildir. Özgürlüğü kısıtlamak Allah Teâlâ’ya savaş ilan etmektir. Kim kimin neyine ortak ki! Bir zaman geldiğimiz dünya-

dan çok şeyde görmeden çekip gideceğiz. Birde hesabı var bunun. İhramcızâde Hacı İsmail Hakkı Toprak Efendiden benim anladığım şudur ki,

Efendi Hazretleri, şikâyete gelen bir kişiye **"Allah Teâlâ'ya bu kulu yaratmasını bilmemişsin mi diyelim"** bir başkasına **"kuldur hata işler**, **üçer, beşer"** demesidir.[4]

Kitab-ı Gül'ü hazırladığım tarihteki şekliyle sunuyorum.

Tevfik ve inayet Allah Teâlâ'dandır.

İhramcızâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
Esenler /İstanbul

---

[4]—Abdullah b. Selâm radiyallahü anh anlatıyor:

Nebi aleyhisselâmdan biri başına gelen sıkıntılardan ötürü, yüce Rabbine şikâyette bulununca kendisine şu vahyi indirilir:

"Bana daha ne kadar şikâyette bulunacaksın? Ben yerilme ve yakınma mercii değilim, gaip âleminde senin durumun böyle başlamıştır, benim senin hakkındaki güzel takdirime kızma, senin için dünyaya yeni bir düzen vermemi mi, Levh-i Mahfuz'u değiştirmemi mi istiyorsun? Kendi muradımı değil de senin muradını mı yerine getirmemi, benim değil de senin arzuladığını gerçekleştirme mi arzuluyorsun? İzzetime yemin ederek söylüyorum, eğer bu düşüncen bir daha göğsünde depreşirse üzerinden peygamberlik giysisini çeker alırım, cehenneme atarım aldırış etmem bile!" (Tenbîhu'l Muğterrîn, a.g.e.293–294)

KİTAB-I GÜL

Âlemi, Âdemle şereflendiren yüce Allah bizleri ayriyeten Peygamber Efendimiz (sav) le ve Sultanımız Kutbu-l İrşad, Gavs-ül Azam, Mürşidi Kamil İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak Efendimizle şereflendirdi. Elhamdülillahi rabbil âlemin.

İsmail Hakkı Toprak İhramcızâde Efendimiz Nakşibendî Tarikatının Halidi Haki Kolunun temsilcisi olarak hizmet etti.

Efendi Hazretleri zaman ve mekân üstü bir müessir olduğu cümlece meşhurdur. Beşerin akıbeti bu âlemden göçmek kazasına takdir olunduğundan bizleri mutlaka Efendimizde terk edecektir. Bu insanlık üzerine Peygamber Efendimizin vefatından daha büyük bir iptila gelmemiştir. O Yüce Sultanın (sav) varisleri de aynı acıyı bizlere tatdırdılar. Hatıralar Onların acılarını az da olsa bizlere unuttursa da yine Yüce Allah´tan cümlemize sabır tavsiye ediyoruz.

Nasıl ağlamayım etmeyim feryat
Mübtelayı aşkın bî-nevâsıyım
Leylînindir Mecnun,Şirinin Ferhat
Bende bir Kamilin Mübtelâsıyım.

La

Efendi Hazretleri hakkında yeteri kadar yazılı kaynak ve doküman bulunmamaktadır. Sebebini kendisinin şöhret afetinden ictinab etmesine yormak lazımdır. Çünkü O beşerin Sultanı Fahri Kâinat Efendimiz yanında adının anılmasına gönlü razı olmazdı. Fakat Efendi Hazretlerini göremeyenlere sevgililerinden haberdar etmek için bu kitap yazıldı. Bazıları tarafından yazılan birkaç eser Efendinin büyüklüğünü anlatmakta aciz kalmıştır. Biz bunu muhabbet noksanlığına işaret saydık.

Efendi Hazretleri baki âleme göçünce yeni bir ortam veya şeyh arayanlar kendilerini tarif edilmez bir girda-

bın içinde perişan etmişlerdir. Manevi bağlarını koparan bu Gardaşlarımiz sonuçta büyük elemlerin vicdan rahatsızlıklarının verdiği işlevle bu güzel sultandan kopmuşlardır.

Efendi Hazretleri son demlerinde bu olacak hadiselere çok kereler açık ve kinayeli kelamları ile izahatta bulunsa da bu kardeşler hatalardan kendilerini koruyamamışlardır. Bu beyitler son sohbetlerde çok defa lisanlarından dökülmüştür.

İki âlemde tasarruf ehlidir ruhu veli
Deme kim mürdedir bundan nice derman ola
Ruh şimşir-i Hüda´dır ten gılaf olmuş ona
Dahi ala kâr eder bir tığ ki üryan ola.

Bu bir hakikatin ta kendisi ve tecellisidir.

Efendi Hazretlerinden affını talep ederek bu gül hayatı Fatsa´lı Hamit Hoca´ya hitaben kendi kâleme aldığı şiir-i mikyas alarak hayatını inceleyeceğiz.

Mürşid-i Kamil olunca na-yab
Sana mürşit yetişir şimdi kitap
Balabani Hasan Hüsnü Efendi

Bu eserin esasen mevzunu oluşturan bu yolun esas gayesi nefsi terbiye etmek ve kalbi saflaştırmaktır. Ehlullah bir nuru hakikattir. O nura pervane olanlar sonunda vuslat şarabını içerler. Bu sebeptendir ki, Cüneyd´i Bağdâdi (ks) Hazretlerine sormuşlar; evliyanın sözleri ve hikâyelerinden bir menfaat temin edilir mi? Evet. Bu yolda sebat, müşahede ve kuvveti kalb husule getirir. Kur´anda **“Biz sana Peygamberlerin kıssalarını anlatarak kalbini tatmin ve tespit edeceğimiz her çeşit kıssayı sana anlatıyoruz; buyurulmadı mı?”** cevabını vermiştir. Bu yolun kemalatı bir demircide de zuhur eder, Bayezit-i Bistam (ks) zamanında olduğu gibi. Bu

farkı fark etmek lazımdır.

KATREMİZDEN HİSSE AL Bİ-KARI DERYA OLMUŞUZ
CÜMLE HALKA BİR BAKIŞLA ÇEŞMİ BİNA OLMUŞUZ.
GERÇİ ZAHİRDE LİSANI NAS İLE GÜFTARIMIZ
MANA YÜZÜNDEN SOYUNUP HEP MUARRA OLMUŞUZ.

Hak vücudu bir nurlu deryadır. Bu derya zuhurlar âlemidir. Eğer bu deryaya girmek istersen Varlık tılsımını bozup Hakikat Denizine dalmalısın. Herkes hakikatlerin sırrına mahrem olamaz. Bu yoldakilerin halleri değişik değişiktir. Bu esrarın gizli kalması için rumuzlar kullanılır. Ehlinin dışına yol gizli kalsın.

Efendi Hazretleri yokluk meşrebince yaratılışı basit bir terkip olan insanın Rabbi karşısında katre ile zelilliğini anlamasını isteyerek Allah´ın varlığında çalışarak fena bulacağını sonsuzluğa erişeceğini beyan ederek söze başladı.

Ey Niyazi katremiz deryaya saldık biz bugün
Katre nice anlasın umman olan anlar bizi.

Sözün evvelini bu sırla başlatarak bu yola girenlere fetanet sahibi olunmasını ve bu itibar ile Rabbi tarafından kendine verilecek ihsanı haber veriyor. Bir işin evveli nihayetini gösterir. Katreden ummana varan bir yolculuk. Şah Nakşibendî Efendimiz **“Biz yolumuzun sonunu evveline derc ettik”** buyurdular.

Katre-i acz içre arif cilve eyler zahida
Katresin destinde pinhan mevc uran ummanı gör.
Pir İlyas

Hak ilminde bu âlem bir nüsha imiş ancak
Ol nüshada bu âdem nokta imiş ancak

Ol nokta içinde nice bin gizli derya
Bu âlem o deryadan bir katre imiş ancak
Niyazi Mısri

Nitekim denilmiştir ki:Allah´ın yeryüzünde ehli ehle sevk eden melekleri vardır. Tabiatında peygamberlerin ve velilerin tabiatlarında bulunan kemallerden bir parça bulunan kimse onları görüp işittiği zaman onlara hemen meyleder. Mayasında bu kemalden bir parça olmayan onlardan uzaklaşır. Ölüm bu nefreti ortadan kaldırır, bu sebepten dolayıdır ki büyüklerin vefatlarından sonra takdir edilmeleri bundan dolayıdır. Arif-i Billah insanların arasında belirli bir yakınlık olması laubaliliği husule getirdiğinden kendileri gibi olduklarını düşünmeleri onlara karşı bir saygısızlık oluşmasında bir etken dir. Bu ise bir hayat gerçeğidir. **”O´da bizim gibi yiyor, içiyor. . . . ”** ayeti ümmetlerin peygamberlere karşı gelmesinde nasıl bir rol oynuyorsa, velilerde bu sıkıntıyı tatmışlardır.

Arif-i Billah´lar müsaadeleri miktarınca açtıkları sırları kesb ehline sonsuz mahiyette göstermelerinin anahtarıdır bu söz. Tabiki anlayana; bu meslek erbapları kolay yetişmemektedir. Mürşidi kamiller bu hale gelene kadar on dört ilimi talim buyurmaları gerekir.

KEHANET, SİHİR, SİMYA, HİMYA, ŞUCEAN, ŞEHAN; bu altı ilim kâfir ve mümin arasında ortaktır.

AHFA, AHZAB, REMİL, HAKAİKİ EŞYA, HURUF İLMİ, CEFİR İLMİ, KİMYA İLMİ (İKSİR İLMİ) Bu yedi ilim müminlere mahsustur.

On dördüncü ilme gelince SIRRI KADER İLMİ adı verilir. Bu sekiz ilim İnsanı Kamil´lere ve arif-i billâh lara maruftur. Bu ilimler ancak sadırdan sadıra intikali vardır. Kitaplarda bulmak mümkün değildir.

İnsanın sırrı bir damla suda nasıl saklı ise Efendi Hazretleri bize intisab eden bir ihvanımız bir halimiz ile de irşat olur demek istemiştir. Hakikat ehli bu yolda rumuz

ile hareket etmese idi, yol eşkıyaları hem bu yola, hem de müntesiplere zarar vermeleri sabit olduğundan gizliden gizliye hareket edilmiştir. Efendi Hazretlerini tanıyanlar yokluk üzere olan bu İnsan-i kâmildeki sırrı çözmeleri mümkün olmadı.

Bu hakikattendir ki deryasına dalanlar nihayetini bulamadılar.

Hamr-i rûy-i yar ile sekran olan anlar bizi,
Katresin bahr eyleyip umman olan anlar bizi.
Niyazi Mısri

Bir deryaya katılan katre cinsini gayr-ı ise, o katılma bir şey de ifade etmez. Katreden hisse almakta yaratılış mayasındaki nakıslığı gidermekle olur ki; insan yaratılış itibarıyla mükemmeldir fakat fani dünyaya gelmesi ile bazı karanlıklardan hisse sahibi olmuştur. İşte burada mürşidin tasarrufu gereklidir. İhvan mekteb-i irfana dahil olduktan sonra talebkâr olmalıdır. Katreden pay alanlara ne mutlu. Yoksa iş post üstünde oturmak değildir.

Zahida suret gözetme içerü gel cana bak
Veçhi üzere gör ne yazmış defteri rahmana bak
Mushaf'ı hüsnüne yazmış "Kul hüvellah" ayeti
Gel inanmazsan geru var mektebi irfana bak
Niyazi Mısri

Bu yola katılanlarda aynı teslimiyet olmadığı için çiğ kalanlar olmuştur. Bu da hoş bir tecellidir. Ya Rabbi mektebi insana yolumuzu uğrattığın ve sabit kıldığın için sana ne kadar şükretsek azdır. Bir gün"Efendi Hazretleri vekâleye gelmiş ve şu müjdeyi ihvana sunmuştur.

Bu zevki eyler herkes bulmaz veli her nakes

İren ana âdemde bir fırka imiş ancak

Kim ol deme buldu yol vasl oldu Niyazi ol
Naci denilen fırka bu zümre imiş ancak

Naci denilen fırka işte sizlersiniz. Gardaşlarım, bakarsınız ki bazı kişiler bir tarikata giriyor çok geçmeden acaibten, garaipten haber veriyor. Kendilerini bir adam olduklarını sanıyorlar. Ama büyük kim, küçük kim sonra belli olur. Bizim tarikimize gelen kimse uzun yıllar çalışır, ancak kendi küçüklüğünü fark eder. Yetmez mi bu fark. Keramet Kulu Allah´tan uzaklaştırmaya sebep olur. İnsan Ahlak-ı Muhammedi ile ahlaklanmalı, kuldan istenen budur. İnsanla ebedi âleme gidecek kazanç budur. ”

Nice fehm etsin bizi pest katre-i naçizler
Karası yok sahili görünmez çünkü derya olmuşuz.
Niyazi Mısri

Terakkisi yüce olanlar kendilerini ifade ederken kelimelerin kifayetsiz kalması teşbih ve tenzih yolu ile tarikat yolunun azametini açığa vurmuşlardır. Peygamberimiz onun için **“sizler benim bildiklerimi bir bilseydiniz. . . . . . ”** buyurması söylenecek çok söz olduğunu gösteriyor.

Arife bu söz ayan illa avama gizlidir.
La edri

Efendi Hazretleri Biz bu hale bir nazarla kavuştuk. Bir bakış ki bizi cümle âlemin gözbebeği ihtiyaç kapısı yaptı. O sebebi hayatı olan şeyhi Tokatlı Mustafa Haki (k. s) Hazretleridir. Çünkü bu yola girmeyenler doğmuş değildir. Nitekim Hz. İsa (as) **“ iki kere doğmayan melekut âlemine erişemez”,** buyurmuştur.

Tasavvuf lisanında manevi vücut ikinci defa doğuş demektir. Büyüklerimize hayatı ömürlerini sorduklarında Tarikata intisab yaşlarını söylerler önceki hayatlarını yaşanmış kabul etmezlerdi.

O nazarı kimya idi. Bir anda nicelere erişdi ki sırrına bizi ortak kıldı.

Bir bakışla bir ihvanın neler olabileceği, şeyhine karşı alacağı tutum nasıl olmalı onu açıklamıştır.

Şeyhini Hak bil Niyazi kim
Pir yüzündendir Hak hidayatı

Olgunluğa erişmek için insan bazı makamları geçmelidir.

Terakki makamları:

Tevhidi Ef´al, tevhidi sıfat, tevhidi zat´tır.

Tedalla makamları:

Cem, Hazretil cem, Cem-ül Cem dir.

Bir de Ahadiyet Makamı ki, Hz. Rasülullah´a aittir. Tevhidi Zat´ta insan kâmil olur, bu makama erişinceye kadar insan nakıstır. Mürşidi kamil sözü, bakışı her hali bir kimyadır. Haki kimya eder sözü insanı kâmiller için geçerlidir. Efendi Hazretleri şeyhi hakkında ihvanlarına malumat verirken ilk karşılaşmalarında olan bakışın bir ömre bedel olduğunu defalarca teyit etmiştir.

Abdullah İbn´i Mübarek Mürşidi Kâmilin gelen ihvanın kabiliyetine göre tarikatı tarif etmesini, eğer bu yolda nasibi yoksa onun için sanat ve diğer mesleklere yönelmesi ve onun geliştirebileceği yöne yönelmesini ve dini akaidden yeteri miktarda bilgiye haiz kıldıktan sonra onu oyalamamasını yoksa vebale duçar olacağını bildirmiştir. Bu sebepten dolayıdır ki Efendi hazretleri **"Eğer biz kendimize düşen vazifemizi yapamıyorsak, bu vazife bizden alınsın; sizler bir şey alamıyorsanız bizler ne yapalım; Gardaşlarım. "** Buyururlardı. Burada kaderi ilahinin tecelliyatı zuhur eder. Mürşidi Kamiller

sofralarını açık tutmakla emrolunduktan dolayı bu kapıda Yok kelimesi telaffuz edilmez. Kamillik bu ince yolu kırka yararak götürmektir. **“sen Aişe Hanım´ın oğlumusun. ”** Sözü ile gözler arasında olan bu hadise Efendi Hazretlerin, **“bu hal o hal; Gardaşlarım”** buyurarak; maneviyat alışverişinin bir lahzada zuhur edeceğini bildirmiştir.

Mef´ülü mefâilün, mef´ülü mefailün
Ademde olan esrar bu demde imiş ancak.
Niyazi Mısri

Üçüncü mısrada kimyanın zuhuratından beyan eyleyen Efendi Hazretleri zahir ve batın farkını açıklıyor. Zahirde biz sizinle söyleşir görünsekte mana tarafında sözümüz fiilimiz Allah iledir. Yaratanın mahlûkat üzerindeki tasarufu ve eşyanın hakikatteki yokluğu bu girift meseleyi ibraz etmeyi gerekli kılmıştır.

Efendi Hazretleri ihvan-ın ibtidaki varlığını fena yolunda **Fena fi´l ihvan, Fena fi´ş şeyh, Fena fi´r rasül ve Fena fi´l Allah**´ta seyr ettirip, beka menziline uğratıp, zat-ı tecellide istiğrak ve muhabbet manası ve bu hallerin inkişafı ile meşguldür. Efendi Hazretleri, zahirin bağlayıcı olmadığını, bizim zahirimiz hüküm edip, yoldan kalmayın. Bizden istifade etmenin yoluna gidin demek istemiştir. Akıl gözü sezgi gücüne yoğun bir baskı yaptığından bu zor bir iş olmuştur. Kalplerin genişliği birdir fakat marifetleri bir değildir.

Sırrı insandan haberdar ol, selamet bundadır.
La edri

Bir zaman samimiyetle hizmet eden ve göz kulak kapılarını muhkem bağlayan bir gönülde fütuhat olur, fetanet ve feraset kapıları açılır.

Her şeyin özünde Hakk´ın hakikatı var olduğundan

bu âlem Hakk´ın tecellileridir. Hakikat gözü ile bakan Yaratıcı yaratılanda temaşa eder.

Hakk´ın kullarını bazı kul eyler
Anı kul eylemez yine ol eyler,

Niyazi Mısrı

Efendi Hazretleri yokluk üzerinde aldığı hal, kendinde zuhur eden sözlerin bile asıl sahibinin kendi olmadığını, ihvanın Hak kapısından feyz aldığını haber veriyor. **"Gardaşlarım biz, bize teslim olan ihvanı Allah´a teslim ederiz. Kıyamet günü ondan teslim alacağız. "** Peygamber varisleri evlatlarına o kadar kapıyı açımışlar ki naz makamında Allah ile pazarlığa oturmuşlar Rabbimin rahmet deryasının büyüklüğünden kullarını haberdar etmişlerdir.

Ayinedir bu âlem her şey hak ile kaim,
Mir´atı Muhammed´den Allah görünür daim.

La

Şeyhi Mustafa Haki (ks) Hazretleri ile kavuştuğu yokluk ile eriştiği makamı belirten Efendi Hazretleri ihvana Seyri sülükte gayenin var olmakta değil yok olmakta olduğunu göstermiştir. **"Gardaşlarım, bir zaman sonra gördük ki elimiz şeyhimizin eli her şeyimiz şeyhimiz olmuş. Biz yok olmuşuz o var olmuş. Yok olun Gardaşlarım; yok olun, sonunda Allah var olur. "** Buyurdular. Yokluk bu yolun esasıdır.

Nakşibendî (ks) Hazretlerine;

-Sizi defin ederken hangi ayetleri okuyalım; diye sorulunca:

-Değmez,
Bir alay müflisleriz geldik der ihsanına
Şey´-i li´llah eyleriz hüsn-i ruy-i tabanına

ilahisini okuyun. Buyurdular.

Aşk ateşi ister ki Hakk´tan başka hiç var olmasın
La

Zat tecellisine mazhar olanlar vücud âleminde, vücud-ü ilahiden başka bir şey görmezler. Bundan zevk alılarlar.

Var idi Allah yok idi eşya
Öylece el´an oldu kemekan
La

Haktan ayan bir nesne yok gözsüzlere pinhan imiş
Niyazi Mısri

İşte bu sırra eriş ki; sırrını ins-ü melek bilmez ola. Zahirde baktığın zaman âdemi katre görürsün, onda derya gizlidir. Aradığın şeyi Âdem-de ara, sakın Âdem-i terk edip taşrada boşuna vakit ve sa´yini zayi etme.

VALİDEM MERHUME AÇMIŞTI BİZE BİR KUTLU FAL
RAVZA-İ PAKİ ZİYARETTE DEMİŞTİ, ”EY KERİM-ÜL MÜTEAL
BU HABİBİN HURMETİNE VER BANA FERZEND Bİ- MELAL
ANDAN ALDIĞI LİBASI BUNDA İKSA OLMUŞUZ.

Efendi Hazretleri birinci kıtadan sonra kendi doğumu ile olan harika olaylara geçmesi, bu yolda maneviyatın önceliğini ve beşeri hayatın manevi bağlantısını açıklamıştır. Bu âlem yaratılmazdan önce misal âleminde Kalu Bela sırr´ı ve beşeriyetin taayyün´ü evvelde zahir olduğunu varlığın evvelindeki sırları aralayarak a´la-dan esfele olan yolu gösterdi. Batın ve zahir birbirini tamamladığı için birlik yolu bu ikiliyi birleştirmekten geçmektedir.

Efendi Hazretleri hayatı boyunca nefsi bir düşüncesi olmamasına rağmen niçin kendi doğumunu ihvana anlatması çok manidardır.

Valide Aişe Sıdıka Hanım Hüseyin Hüsnü Efendi ile evlenmeden önce Kolağası Abdülkadir Bey´le evlendi. Çocukları olmadı. Bu evlilikten ihvan fazla malumat sahibi değildir. Bu sebepten Hüseyin Hüsnü Bey´in kolağası olmadığı halde Kolağası olarak söylenegelmesi bu sebeptendir. Bu izdivaçtan sonra Aişe Hanım Memur olan yakın akrabası Hüseyin Hüsnü Beyle izdivaç yaptı. Aişe Hanım halk arasında Nilli Hatun lakabı ile anılmaktadır. Bunun sebebi Nalbantlarbaşı ile bilinen mahalde oturan İhramcı oğulları bir rivayette Mısırdan geldikleri; Mısır´da eskiden Kâbe´nin elbise işleri ile iştigal ettikleri bu sülalenin Sivas´a hicret ettikleri söylenilmektedir. Bir başka rivayette ise Buhara tarafından gelen bu sülale İslamiyyetin ilk yayılışında buraya göçen Arab kavimlerinden olma ihtimalidir. Ama kesin gelen rivayette Valide Nilli Hatun diye anılması ilk rivayeti kuvvetli göstermektedir. Valide´nin, Abdülkadir Bey´ in vefatından

sonra yaptığı izdivaçta uzun bir müddet çocukları yine olmadı. Bu halden muzdarip olan Aişe Hanım Rab bin´den bir evlat isteği üzere günlerini geçirdi. Çünkü Validenin o zaman ki halk örfündeki çocuğu olmayanların bir çocuk elbisesi yaptırıp Medine'de Peygamberimizin kabrine elbiseyi bırakmaları adet idi. Efendi Hazretlerine dikilen çocuk elbisesi Hicaz´a gönderildi. Yedi sene Kabr-i Saadet´te mahfuz kaldı. Bu şekilde kalması türbedarlar ile olan ailevi yakınlığı bizlere göstermektedir. Türbedarlar genellikle salih kimselerden seçilir Evlad-ı Rasül olanlar tercih edilirdi. Silsile olmadığından Seyyid oldukları kendilerince malum olan Efendi bu konuda fazla konuşmazdı. Günlerce ailenin yalvarış ve yakarışları Rabbimin cümle âleme rahmet olan Efendinin doğum müjdesi oldu. (Rumi:1296 Miladi:1880) Doğumundan sonra Ravza´daki elbiseler getirilip kendisine giydirildi.

Böyle kutsal insanın annesi yetişmesinde çok itina gösterdiği oğluna derin sevgi ile bağlı idi. **"Oğlum mazhariyetin çok büyük sana abdestsiz süt vermedim" "Gönlünü hoş tut. Dünya için babanla kötü olma bir ihtiyacın olursa benden iste; denizde kum bende para"** dediğini Efendi Hazretleri çok defalar söylemiştir. Validesinin

İsmail´im azam sensin
Gül yüzlü tazem sensin
Dört kitabın hakkı için
Gönlümde gezen sensin.

Beyitlerini çok zaman kendileri tekrar ederdi. Çocukluğu Nalbantlarbaşı´nda geçiren Efendi daha sonra, yedi yaşına kadar babası adliye başkâtibi olduğu için Zara´da ve sübyan mektebini burada okudu. Buradan Örtülüpınar Mahallesine göç etmişlerdir. Sivas´ta Buruciye Medresesinde medrese tahsili ve rüştiyeyi okudular. Kendisi subay olmak için İstanbul´a gitmek

istemişlerse de valide razı olmamıştır. Sivas adliyesinde mülazimeten stajyer memur olarak çalışmıştır. Posta işleri ile meşgul olarak askerlik yapmıştır. Bu sebepten bulunduğu yörede Emanetçi Baba diye anılmıştır. Buradan sonra Tokat´ta Duyunu Umumiyyede Müskirat Memurluğunda çalışmıştır. Bu dönem Tokatlı Pir´e bağlandığı zamana rastlar. 1908 de Tokat mebusu olarak İstanbul'a giden pirimizden sonra Sivas Duyunu Umumiye de görev yapan Efendi Hazretleri 1927 de bu müesseselerin kapanması ile Sivas İnhisarlar Dairesine geçmiştir. Buradan Zara- Çarcı Tuzlasına bağlı Cedit Tuzlasında görev yapmış 1931 yılında Temmuz ayında kendi isteği ile emekli olmuştur.

Efendi Hazretleri validesin memurluk yaptığını istemediğini **"Mazhariyetin büyük, ben sana cami hademesi ol dedim sen memurluk yapıyorsun; adam olmadın oğlum"** sözünü gözyaşları ile söylerdi.

"Validemiz cami hademesi ol dedi biz olamadık, fakat bugün hiç olmazsa da tamiratları ile meşgul oluyoruz" buyurdular. .

Babası üzerine fazla konuşmayan Efendi Hazretlerinin hayat felsefesinde Valide ´nin etkisinin çok olduğunu göstermektedir. . Efendi Hazretleri **"Anam Osmanlı bir kadındı"**derdi. Tarikata intisabı hep onun güzel sahibeliği ile meydana gelmiştir.

Efendi Hazretlerinin kısa bir özgeçmişinden sonra; Valide Merhume açmıştı bir kutlu faldan söze devam edelim. Valide´nin uzun bir zaman dua kapısında beklemesi ve evlat iştiyakı O´nun müjdesindeki bekleyiş fal bakanlardaki hayalin yüksek derecesinde ümit ve korku arasında koymuştur. Çocuk elbisesini Ravza-i Pak´e bırakınca Âlemin yaratılış sebebi olan Peygamberimize tevessül ederek "Ya Rasül Seninle Rabb´ime müracaat ediyor ve istiyorum ki; kapına gelenler Seninle müracaat ederlerse dileklerine kavuşurlar. Ey ikramı bol cömert, her makamda itibar sahibi olan Ey Rasül Sen´inle

Kerim ve Müteal Rabb´imden maddi ve manevi kemâlata sahip bir evlat istiyorum. ”İşte bu evlat Efendi Hazretlerinin ta kendisi olacaktır. Ehlince malumdur bir Evlad´ı Rasüle karşı saygıda bulunanın Allah tarafından gördüğü iltifat yanında Peygamberimiz (sav) e duyulan sevgi ve saygı elbette daha fazla bir mükâfata sebeptir. **”Allah ve melekleri Rasülüne çok salâvat getirirler.”** Allah´ın salâvatı Peygamberini rahmetle muamele etmesidir. Bu da O´nun tarafından gelen isteklere olumlu cevap verildiğini gösterir.

Abdülkadir Geylâni (ks) Hazretlerine gelen müridi Muhammed, evlat için müracaat etmişti. Levh-i Mahfuzda evlattan nasibinin olmadığını söyleyince; mahzun olan müridine Gavsülâzam; sulbüzümden gelecek bir evladı Rabbim sana bahşetsin, buyurdular. Bu çocuk Muhyiddin İbn´ni Arabî dir. Bu bir sırrı ilahidir.

Efendi Hazretleri **“Gardaşlarım, Rasulüllah bizlere şu Müjdeyi verdi. Oğlum İsmail seni biz kendi toprağımızdan yoğurduk ve ekşitmedik. ”** Buyurdular. Valide bu sırra vakıf idi, Efendi hususunda titiz ve maddi yönünden çok manevi yöne yönelmesi hususunda gayret göstermiştir.

İnsan çocukluğunda aciz mahlûk olduğundan onun bir insanı kâmil olmasında bir çok sebepler ve terbiyeye muhtaç olup, en önce validesinin üzerine gereklidir. Daha sonra ise ilim ve irfan için bir kâmilin terbiyesine muhtaçtır. İnsaniyet rütbesine ancak böyle ulaşılır. Efendi Hazretlerinin doğuşu ve çocukluğu bu ortamdaki manevi havanın tesiridir. Rabia Adeviye (ks)de **“Ey Allah´ım Seni Muhammed(sav) in Rabb´i olduğun için seviyorum”** gerçeği Efendi Hazretlerinde hayat bulmuştur. **“Gardaşlarım, Ahmet ve Mehmet bizler sizin adınızı abdestsiz bugüne kadar ağzımıza dahi almadık. ”** Buyurarak Peygamberimize olan aşkını ortaya koymuştur.

Efendi Hazretleri hayatı boyunca Ehli Beyt´e olan

sevgisi **“Sizler bizim Ser tacımızsınız”**ifadesi ile hayat bulmuştur. Bu sebepten dolayı ihvan arasında bulunan Seyyid lere karşı devamlı dikkat ve edep dairesi geniş tutulmuştur. Bugün ise hala o terbiye devam etmektedir.

Ayinedir bu âlem her şey Hak ile kaim,
Mir´atı Muhammed´den Allah görünür daim.
La

Efendi Hazretleri Rasulüllah ile olan kemal derecesindeki muhabbet ve aşkın ifadesi olarak vekâletinin duvarında HU nun iki göz çeşmesinden inci taneleri gibi dökülen yaşlar sevgilisi Peygamberimize kalben akıttığı yaşların maddi âlemdeki aksi gibi idi. Bu Sultanın gözleri hep nemli idi. Vekâletin duvarları, eşyaları ve gelen giden misafirleri çok defa Leyla Hanımın şu mısraları ile inlemiştir.

Ah min-el aşk ve halatihi
Ahraka kalbi bi hararatihi

Vücudum mübtelâyı derdi hicran oldu serâbâ
Bana ağlayın ki yârin asistanından cüdayım ben
Acep mi gelse çeşmemden sirişkim böyle mahzundur
Ciğerde onulmaz bir derde mübtelâyım ben.
Leyla Hanım

İşte tefe´ül kapısından açılan hayat bu fenada Elbisenin kavlinden Peygamberimiz Efendimizden aldığı nisbetle bu beşer ve kesret âlemine gelen Efendi Hazretleri bir saadet yolunun Mürşidi yaptı. Evladı Mehmet Kazım Efendiye soruldu; Efendi Hazretleri hakkında ne dersiniz. **“O´nun her hali Rasulüllah´tır. ”** O´nda Peygamberimize olan hicran sukuta erer. Bu hadiseden ihvanın alacağı ders; teslimiyette kemal hali, noksanı

ikmale kâfidir. Bu elbise insanlara bir hayat veren iksir olmuştur. Kimyacıların kullandığı kibrit-i Ahmerleri vardır, konulduğu şeyi altın eder. Efendi Hazretleri de bu âlemin iksiri olmuştur. O´nunla nice ölüler dirilmiş, niceleri kemal bulmuştur. Kamil insanları yâd etmek rahmete sebeptir.

TA EZELDEN İNTİSABIM, ÂLEMİN SEYYİDİNE
DÜŞTÜM AŞKINA GELELİDEN BU ANASIR BENDİNE
ÇOK ARADIM YÜZ TUTUP HAKK-IN KENDİNE
ÂLEM-İ DEVRAN İÇİNDE HUBB-U MEVLA OLMUŞUZ

“Kendi kendimi sevdim bilinmek istedim, bundan dolayı âlemleri halk ettim. ” (HADİS-İ ŞERİF)

Âlemi yaratan Cenab-ı Hak kendi isim ve sıfatlarını âlemde görmüş ise de toplu olarak zatına bu âlemde mazhar olacak bir kabiliyet ve yetenek bulmadı. Âlem geniş olsa da manevi genişlikten yoksun idi. İşte bu mazhar, İnsan-ı Kamil olan Peygamberimiz Muhammed Mustafa (sav) e nasip oldu. Efendimiz (sav) her iki ciheti yani zahir ile batını kapsamaktadır.

“Ya Habibim Sen olmasaydın Bu kâinatı yaratmazdım. ” (HADİS-İ ŞERİF) sırrının icabı bu âlem Peygamberimizin nurundan derece, derece yaratılmıştır. Allah Hakikâti Muhammedi’ye denen aynada Habibine olan aşkından bu âlemleri yaratmıştır. Bizzat Peygamberimizin aynasında Hakk kendini methetmektedir. Peygamberimiz (sav)Tevhit rüknünün merkezidir.

Ayinedir bu âlem her şey Hak ile kaim,
Mir´atı Muhammed´den Allah görünür daim.
La

Hz. Muhammed´e(sav) iman etmedikçe hiçbir kurtuluş yolu yoktur. Marifet yolu Peygamberimize ulaştırmak ile olur.

Yolun uğramazsa Muhammed´e
Göçtü kervan kaldın dağlar başında.
Yunus

Efendi Hazretleri bu görünen âlemin bir hayal olduğunu, aynadaki akislerden ibaret olduğunu bildirdi.

Bizde bulunan bu aşk-ı muhabbet ezeldeki olan şeyin ikrarıdır. Peygamberimizin hakikatine biraz olsun vukuf peyda etmek âdemliğin sırrına erip hayvani sıfattan kurtulmaya sebeptir. İşte bu ise ezel-i ervahta kesb edilen bir haldir. Sonradan husule gelmez. Allah İnsan-ı Kamilleri bu âleme göndermesi seyr-i sülük´e müracaat edenlere rahmeti ilahidir. Bu kemâlat sonradan kazanılmaz. Ervah-ı ezelde ki taksimattır.

Efendi Hazretleri **" Gardaşlarım; Sadi derki, Bir gün hamamda yıkanmak için getirilen kildeki güzel kokuyu hissedince sordular; sen bir topraksın bu güzel kokuyu nerden aldın?** Sorusuna;

"bir zaman bende bir gül sakladılar. Bu koku ondandır."

"Gardaşlarım, Bir gün bize iki kimse geldi. İsmail Efendi sen bu şeyhliği buldun mu, çaldın mı, aldın mı; dediler. Ben de onlara ne buldum, ne aldım ve nede çaldım. Hîni sebavetimden beri kendimi bir yokluk içinde bilirim; dedim. Onlar, İsmail Efendi kazandın dediler," buyurdu. Kemalatın mecrasını ihvana haber veriyor.

Yerinme nakısım diye kemal ehlini gördükçe
Kamu noksanı tekmil eden Âdemden haber geldi.

Efendi Hazretleri **"Gardaşlarım, Ruhlar ezeli ervahta böylece bir arada beraber olmuşlar burada bir olduk. Biriz, beraberiz. Her peygamber ve evliyanın bir turu vardır. Dünyada hangi makam üzere iseniz o hal üzere ölürsünüz. "** Buyurdular.

İnsan bu kesret ve unsurlar(toprak, su, ateş ve hava) âlemine gelince aşk ateşi ruhunda var oldu. Bizim bu elem ve kederimizden sizler ibret alın ki vuslat yolundaki hicaplar sizlere açılsın. Bizlerin Hakk Teâlâ ile olan cevrimizle olan vuslatımız sizlerin terakkisine se-

bep olur. Çok zahmetler bir evlada sebep oluyorsa, çalışmak beka yolunun sermayesi olur. Her çalışmanın elbet bir karşılığı vardır. Karşılıkların eksiksiz verildiği kapı Hakikatı Muhammedi'ye den tecelli eden Rahman´ın kapısıdır. Öyle ise bir zaman bu kapıda ısrarla dur, elbet bir gün açılır.

Dinle neyden kim hikayet etmede
Ayrılıklardan şikayet etmede

Mevlana´nın aşkı koca bir mesnevinin yazılmasına sebep oldu. Derdinin ateşini anlatarak soğutmaya çalışırken binlerce insana hidayet olmuştur. Onlar sükûnete ererken hem bir misal, hem de Allah ve Rasulüllah´ın dostları olmuşlardır. Kâinat ezelden beri hareket edip yerinde nasıl durmaz ise tasarruf sahibi olan Kamiller tevhidin kapısında kullara hizmetkardırlar. İşte bu zatlar; Tur Dağı´nda bir ağaçtan tecelli eden Hüda´ya bir tecelligâhtır. Bir kâmilin veçhinden elbet görünür ve gönlünden tasarruf eder.

Efendi Hazretleri başlangıcın ve dönüşün O´na olacağı hakikat ise, bizler Allah dostuyuz, bizim gibi sizlerde bu kapıda çalışın, diyerek ihvanı gayrete getirmek istemiştir. Nasıl ki dünyayı imara çalışanlar varsa, maneviyatın mimarı ile iştigal eden Allah Dostları olacaktır. Çünkü Efendi Hazretleri [Hubb-u Mevla] sözü ile nefsinden bi´l külliye fani ve Hak ile baki idi. O´nun için bu sözü söyledi. Bu lisandan dökülenler Hakk´tan gelen sözlerdir. Efendi Hazretleri sukut makamında istimrar ederlerdi. Her sözleri bir ilaç nefisten korunmuş idi.

Bir şeye mahlûk gözüyle baksan o mahlûk olur
Hak gözü ile bak ki, bi şek nur-i Yezdan andadır.
Niyazi Mısri

KÜNHÜ-MÜ BİLMEK DİLERSEN SIRR-I HAKİ-DİR ÖZÜM
ANIN EDVARINCADIR DAİM ÖZÜM VE SÖZÜM.
HER NEYE BAKSA BASAR HAKİ-DİR ÖZÜM VE SÖZÜM
ZİRA EVVELDEN ANINLA TEK-Ü TENHA OLMUŞUZ

Efendi Hazretleri beni tanımak istersen Topraktaki sırrı incele ve buradan bir yol tutarak Şeyhim Mustafa Haki (ks) ye bir yol uğrat.

Efendi Hazretleri;

“Cenab-ı Allah´a karşı kulluk vazifemizi yapamıyoruz. Allah Kur´an göndermiş, peygamber göndermiş. Kitap, sünnet icma-i ümmet; utanıyoruz. Allah derse, ben Allah´a ne cevap vereyim. Söylesek olmaz, söylemesek olmaz. Ben daima şeyhimle beraberdim. Sizde daima şeyhinizle beraber olun. Gardaşlarım hepinizi Allah´a emanet ettik. İnsan yok olmalı, bu da laf ile değil, halle olacak. İnsan dört şeyden mürekkeptir. Hava, su, toprak ve ateş. İnsanda bir et parçası var oda kalptir. En mukaddes şey; Gardaşlarım, soyadımızı Toprak koymuşlar ama toprağa bakıyorum da utanıyorum. Dirimizi, ölümüzü ve gıdamızı hep o muhafaza ediyor. Biz toprak gibi tevazulu olamıyoruz. ” buyurdular.

Âlemde eşya dört unsurdan teşekkül etmiştir. Toprak, su, ateş ve hava dır. Her eşyada bir unsur galebe çalar. Bu özellikleri üzerinde olan etkiyi artırır. Efendi hazretleri unsuru asliyesinde Toprak´ın galebe çaldığını bildirmişlerdir. Genellikle Sivaslı Âşık Veysel´in Kara Toprak şiirini ilahi formunda okutturup ihvanlara derunundaki sırrın beyanını yapmıştır. Uzunca bir şiiri vardır, iki beyiti şöyledir.

Karnın yardım Kazmayınan belinen
Yüzün yırttım tırnağınan elinen
Yine beni karşıladı gülinen
Benim sadık yârim kara topraktır.

Her kim olursa bu sırra mazhar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir Veysel´i bağrına basar
Benim sadık yârim kara topraktır.

Aşık Veysel

Efendi Hazretleri, Şeyhi Mustafa Haki (ks) ye muhabbetin derecesinde ulaştığı halin nihayetinde O olduğunu, kendinde görünenin esasen şeyhinin bir tezahürü olduğunu açıklayarak ihvana açıklamıştır.

Ger mecazi ise de aşkı koydursun dilde
Kays Leyla diyerek bulmadı mı Leyla´yı yine
Kalbi Mecnun´u yararsan Hazreti Leyla çıkar
Zahid-a sen sanma Leyla başka Mecnun başkadır.

La

İhvan bu yolda teslimiyetini izhar etme derecesi ölünün yıkayıcı önündeki halden hareketle benliğini yok etmeye vardırıp Şeyhine varında can vermelidir. Her demi bir vuslat olmalıdır. Bu zamanı ve mekânı ortadan kaldıran aşk her anında ayık olmayı sağlar.

Öyle sanırdım ayrıyem dost gayrıdır ben gayriyem,
Benden görüp işiteni bildim ki, ol canan imiş

Niyazi Mısri

Bu şiirin yazılmasına sebep olan Fatsalı Hamit Hoca Tokatlı Pir Efendimizden sonra Efendi Hazretleri´ne teslim olmayıp firkat diyarında epey bir zaman geçirip sonra Medine´de uzun bir çileden sonra artık Peygamberimiz Efendimize müracaat ederek yardım istemiştir. Gördüğü rüyasında boynundaki zincirin Sivas´a uzandığını ve Efendi Hazretlerinde olduğunu görmüştür. Bu arada yazılan bu güzel şiir onu irşat ederek Türkiye´ye

gelmiştir. Efendi Hazretleri **"Hacılar ve hocalar yeğin, yeğin teslim olmazlar, teslim olunca tam olurlar"** sözünü bu ihvan büyüğüne söylemiştir. Gerçekten sonraki teslimiyet Efendinin **"Eğer gerekli olsa idi Hamit Hoca´ya icazet verilirdi. "**sözü bu gerçeğin tercümanı olmuştur.

Tarikatın temeli sırayla tövbe, uzlet, züht, takva, kanat ve teslimiyetten geçer. Eğer sana kimin oğlusun diye sorarlarsa şeyhinin oğlu olduğunu söylemelisin. Tarikat bağı nikâh bağı gibidir. Teslimiyetteki kemalin alacağın yolun derecesini gösterir ki gayret lazımdır.

Tevhide tapşur özünü, şeyh izine tut yüzünü
Kimseye açma razını, şeyhin yeter burhan sana
Niyazi Mısri

Bir ihvan şeyhine bağlı olup. gösterdiği ve emir ettiği devranda hareket ederse hem emniyet üzere ve hem de terakki üzere olur. Bu da onun doğru yol üzere olduğunu gösterir.

Ehlini bul ol illerin sarpın geçersin bellerin,
Yırtar yalnız gideni kurd-u peleng aslan kamu
Niyazi Mısri

Efendi Hazretleri irşat makamında bulunmalarına rağmen şeyhine bağlılığının ifadesi olarak teslimiyetteki vefayı göstermektedir. Olgunluğa eriştikleri halde neyin nerden geldiğine ayık olmuştur. Efendi Hazretleri´nin Mustafa Haki Efendi´mizin mahdum Baha-ü´ddin Efendiye yazdığı mektup bir ihvanın şeyhine karşı olan edebi göstermektedir.

Seni sevmek benim dînim imânım
İlâhî din- ü îmandan ayırma
İşte öteden beri derd-i muhabbetinizle nâlân olan

kalbîm, nâle-i efgânını baştan aşırmakla giryân u sûzan olarak kâlemi elime aldım.

Sultânım, ne buldum ise sizden buldum ve bu fenâda ne gibi bir zevke erdimse, mııtlaka sizinle erdim.

Bende-i peder-i büzürg-vârımız sırr-ı insanü'1 ayn, aynü'1-insan min haysül-kühliyye maksûd-u vücud iken Seyyidinâ Hâkî kuddise sirrıhü'l-âli Efendimiz sultanımızdır. Onun derd-i rûhâniyetinin perver derdi bezminden bir an hâlî olamam. Ne çare ki her an tahtı gâh-ı saltanatlarına varamam. Nâdiren varabilsem de, kendilerini bulamam. Eğer görsem nîm- ü nazarla mazhar-ı iltifat olsam bir zevki huzur tuma’nînet bulurum ki âdeta kendimi bu âlemde~ çıkmış ve cânâna dâhil olmuş bilirim.

İşte bu te'sirin icrâ-yı ahkâmından olmalıdır ki, sizi hiç unutamam. Aks-i timsâlinizi gözlerimden ve sûr-i hayâlinizi gönlümden çıkaramam. Her nerede bir çeşm-i siyâhın füsunkâr bakışını görsem yüreğim çarpar ve dîde-i kalbim size bakar. Bu zevk ile geçirdiğim giinlerimi feleğe değişmem.

İşte bunların ıılviyeti-pesendânesinden olmalı idi ki arada nezd-i âlinize gelir, envâr-ı cemâl ve ahvâl-i bî-melâlinizden bî-hâd ve bî-gaye feyzler alırım. Şimdi o ıızar-ı kimya-eserinden dûr mu oldum?

Ey name! Git, mazhar-ı füyüzât-ı âlem-yan olaıı bir payeye kemâl-i tazim ve muhabbetle lıâl-i pür-melâlimi Hazret-i Bahâ'ya husûsan arz et. De ki: Sizin feyz-i nazarınızdan şâh-ı râh-a yol gider. Lütfen bû nazarlarını üzerimizden dirîğ etmesinler. İşte ahkaru-l vücud şu tarzda dergâh-ı Bârî'ye arz ve ilticâ ediyorum ve diyorum ki:

Ey Hüdâ! Nazar-ı iltifât-ı yârdan sâkıtım. Fakat hâlâ ümit dâr-ı lutfunum. Aczimi muhabbetine bu ar u varımı sana ve seni sevenlerin rah-ına sarf eden bir kıılun değil miyim?

Elbette bir gün olur, mazhar-ı iltifatın ve nâil-i mükâfâtın olurum. Lütfet, kerem et, beni o zümre-i dil-ferîbden ayırma. "

15 Rebîu´l-evvel 1347 (M. 1928)
İsmail Hakkı Toprak

Kande gelir yolun senin ya kande varır menzilin
Nerden gelip gittiğini anlamayan hayvan imiş.
Mürşit gerektir bildire Hakk-ı sana Hakk-al Yakin
Mürşidi olmayanların bildikleri güman imiş
Niyazi Mısri

Efendi Hazretleri Şeyhine o kadar minnettardı ki bir Tokat´lı misafiri gelse ona şeyhine yapacağı hizmet gibi hizmet yapardı.

Tokat bir dağ içinde
Gülü bardağı içinde
Tokat´tan yar sevenin
Yüreği yağ içinde

Türküsünü ilahi şeklinde okuturdu.

Birde şeyhinin evlad-ı ayalinden bir kişi gelse gözle görmek gerektir ki bu yapılan hizmet dille tarif edilmezdi. Efendi Hazretlerinin Şeyhi´nin oğlu Bahauddin Efendiye yazdığı mektup çok meşhur olup örnek alınan senet olmuştur.

Efendi Hazretleri çok zaman bu sevmenin müjdesini ihvanlarına **“Gardaşlarım; Şeyhim İsmail iyidir derdi, Hala başımızda İsmail iyidir diyor. ”**gözyaşları ile verirdi.

Arz-ı vasi istersen Kamil´in gir kabzına
Arş-ü kürsiden geniştir bir velinin ayesi
Niyazi Mısri

Efendi Hazretleri bu aşkı ile Âdemi Âdemde bulmuş yaratılışındaki sırra ermiştir. Bu yolda canını veren ca-

nanına kavuşur. Can ile alışveriş olur. O da ölmeden önce ölmektir. İhvan şeyhine gerektiği gibi hizmet ederse Efendisini kendinde bulur. Bu bulma ise ezel-i ervahta gerçekleşenin tecellisidir. Nakşibend Hazretleri Muhammed Parisa´ya **"Bizim vücudumuzdan murad Muhammed´in zuhurudur. "** diyerek birliktelikte ki sırrın ifşasını yapmıştır. Efendi meşreben şeyhi ile aynı kemâlden beslenmişler Muhammedî yol üzere terbiye ve irşatta bulunmuşlardır.

Efendi Hazretlerinin ihvanlarına nasihat babından yazdığı mektup konuya uygun düştüğü için yazmayı uygun gördük.

Bismilahirrahmanirrahim

Gardaşlarım,

Bu dünya fanidir ahiretin tarlasıdır. 30 gün Ramazan-ı Şerif 300 gün eder. 6 günde şevval-i Şerif 60 gün olur. Bir senede 360 eder. Biz bunu böyle yaparsak gecesi kaim gündüzü saim olmuş oluur. Biz Şevval-i Şerifin 9 unda oruca başlıyoruz 15 inde bayram ederiz.

Sen seni sevdiklerinle bil.

Gardaşlarım,

Ruhlar ezel-i ervahta böylece bir arada olmuşlar. Burada bir olduk, biriz beraberiz. Her peygamber ve evliyanın bir turu vardır. Herkes ister ki Mekke´ye ve Medine´ye gidip orada kalmayı bizde, bizde istiyoruz. Ama sizleri de bırakıp gidemiyoruz. Biz Mekke ve Medine´yi bura yaptık. Biz cennete gidersek bilesiniz vazifenizi yaptıkça sizin hiçbirinizi almadan gidersek cennet bize haram olsun. Biz sizi bırakmayız siz bizi bırakmadıkça. Hadisi şerifte "Men arefe rabbehu Fekat arefe rabbehu" Nesini bilen rabbini bilir. Ezeli ervahta ruhlar işte böylece bir arada görüşmüşler, burada görüşüyoruz. Ehlullah derler. İşte Allah´ın ehlisiniz

Bizi Allah için uzaktan yakından geliyorsunuz. Ta-

rik-i Halid-i Haki Nakşibendisiyiz. Evveli şeriat, ortası tarikat, ahiri yine şeriattır. Bizim şeyhimiz Hacı Mustafa Haki (ks) aziz Hazretleridir. Bizde sizin gibi Allah için ziyaretine gider gelir idik Türbe-i şerifleri İstanbul Fatih Cami-i Şerif hazirasındadır. Yine gidip geliyoruz. Biriz beraberiz İşte böyle Allah ehlisiniz. Allah diyene Ehlullah denir. Ne yazık ki çalışmıyoruz. Nasıl yaşıyorsanız öyle ölür, yaşadığınız gibi öyle haşr olursunuz. Buyurulmuştur. Dünyada hangi makam üzere iseniz o halde vefat edersiniz.

Vesselam-ü ala men´ ittebeal Hüdâ

İsmail Hakkı Toprak

Mecnun´un **"Biz bir bedene girmiş iki ruhuz"**sözü [tek-ü tenha olmuşuz] a remizdir. İki ruh iki bedende olur. Demek istemişlerdir ki ikimiz ikilikten geçip birlik sırrına ermişizdir. Bu tevhit sırrı Ümmet-i Muhammed´e verildi.

PİRÂN-I İZÂM

Farisi Silsile-i Şerifte Pirlerimiz şu şekilde yazılmıştır

Ziya-ü´ddin vâhid- ül asri Mevlana- i ma Halid
Çü amed ganiten lillah ya zel –feyzi ya zen-nur

Pes Abdullah-i Mekki Seyyid Yahya Dağıstani
Ez îşan münceli şud feyz-i subhan der garib-ü dur

Çorum-i Mustafa Rumi Faruki-i Şirani
Ez îşan o be-tenvir diyar-i Rum şud ma´mur

Vez o şud vez Halil Hamdi Paşa, Tokad-i Mustafa Haki
Hüseyin-i Seyyid-ü emced cihan ez feyz-i o ma´mur

Abdullah-i Mekki Erzincani (ks) Mevlana Halid-i Bağdad-i Hazretlerinden icazet almıştır. Şemsü-ş Şumus´da Abdullah Erzincan-i olarak geçer. Mevlana Halid-i Bağdad-i tarafından Erzurum, Erzincan, Kudüs ve bilahare Mekke'de görevlendirilmiştir; Erzincan-î adı ile şöhret bulması irşat için Erzincan´a yerleşmesidir. Mekkî olarak şöhret bulması ailesinin Mekke´li olmasından değil, 25 sene kadar olan ömürünün son kısmını Mekke de geçirmesindendir. Bu Pirimiz Anadolu´lu olduğu üzerine kesin deliller araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir.

Türkçe silsilede;

Çu Abdullah gelip Rum´dan ana can ile ram oldu
Ziyalandı gözü ni der pes Rum´a revani

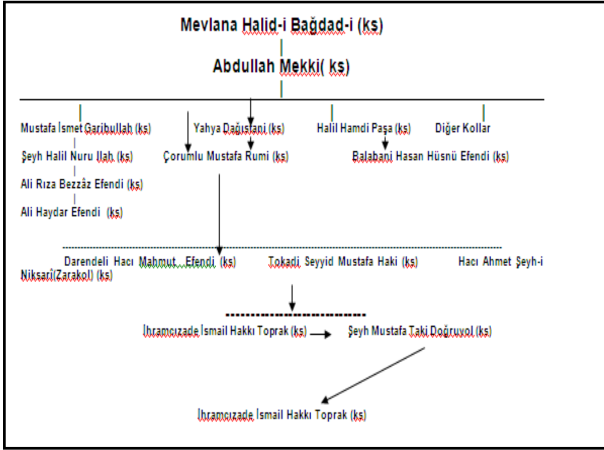
Dünya ve içindekilerden yüz çevirmiş olup tamamıyla Hakka Müteveccih kutsal nefeslere ve kerametlere sahiptir. Kendilerinin son irşat yeri Mekke´dir. Erzurumlu Terzi Baba, Mekke´de yirmi yıl hizmetinde bulunan Mustafa İsmet Garibullah (1289/1872) seyr-ü sülukünü tamamladıktan sonra önce Edirne de tarikat Neşrine Memur edilmiş. sonra kendi imkanları ile tesis ettiği Fatih- Çarşamba´daki Dergah-ı faaliyete geçirmiştir.

Zahiri Riyaset-i terk ederek A´rec Halil Hamdi Paşa (ks), Abdullah Mekki (ks) Hazretleri´nin Mekke´deki dergahında faaliyete devam etmiştir. Halil Hamdi Paşa(ks) Balabani Şeyh Hasan Hüsnü Efendi´yede icazet ermiş.

Şeyh Yahya Dağıstani (ks) bulunduğu bölgede Riyaset üzere büyük bir makam sahibi iken tarikat yolunu tercih eden Mürşid-i Kamil büyüğümüzdür.

Çorumlu Pir efendimiz Şeyh Yahya Dağıstani (ks) Efendimiz´in adının kaybolmaması için silsileye katması büyük bir ihtimaldir.

Çorumlu Mustafa Rumî (ks) Şeyh Yahya Dağıstanî



(ks) den feyzlendiği bilinmesine rağmen kıssalardan ve silsilelerden alınan bilgilere ışığında O´nunda Abdullah Mekki (ks) den icazetli olması uygun görülmektedir. Rum´a gelip birçok yerde dergah açmış ve en son olarak Çorum´da hizmet ederken gittiği son Hac ziyaretinde Medine´de Cennet-ül Baki Kabristan´ına defin edilmiştir.

300 kadar halife yetiştirdiği irşat ile icazetli olarak bilebildiklerimiz Oğulu Faik Efendi (ks) verdiği, Tokatlı Mustafa Haki (ks), Darendeli Hacı Mahmut Efendi (ks) ve Hacı Ahmet Niksari (ks) dir.

Hacı Ahmet (Zarakol)Niksarî (ks) Çorumlu Pirden icazetle Niksar Kazası´nda vazifede bulunmuş ve kabri oradadır. Kendinden sonra irşada vazifeli olarak Efendi Hazretlerine emaneti teslim etmiştir. Silsile-i Şerife Sivaslı Mustafa Taki (ks) tarafından dâhil edilmiştir.

Seyyid Mustafa Haki (ks) Hazretleri

{Rumi Doğumu:1272/ Vefatı: 15 Kasım 1336(miladi:1920)}

Çorumlu Mustafa Rumi Faruk-i Şiran-i (ks) intisab etmiştir. Şeyh-ül İslam Mustafa Sabri Efendi´nin yeğenidir. Piri hayatta iken irşat görevi ile vazifelenmiştir.

Küçük Pir ve Melek Hafız olarak ta maruf idi. Çorumlu Pir deki sıkı terbiye Pirin işareti ile birazcık hafifletilmişti. Çünkü meşrep itibarı ile Muhammedi idi. 1908 de 2. Meşrutiyetin ilanı sebebi ile Tokat Mebusu olarak İstanbul´a mebus olarak gitmiş. İttihatçılar ve gayr-i Müslimlerin oyları ile mebusluğu düşürülmüş ve İstanbul´da mecburi ikamete tabi tutuldu. Kendisine Çarşamba´daki Mevlana Mustafa İsmet Garibullah Efendi´nin Fatih Çarşamba´da Cebecibaşı Mahallesinde ki konak 1919 a kadar Dergah olarak verildi. Daha sonra bu yer Ahıskalı Haydar Efendi tarafından padişah emri ile dergah olarak kullanıldı. Ali Haydar Efendinin Tokatlı Pirimize karşı epeyce bir kırgınlık yaşattığı, beş sene kadar bu sorunun sürdürülmesi kaderin garip bir cilvesidir. Melek Hafız´ın kardeşi tarafından bilinmemesi cilve-i ilahinin tecellisi olsa gerektir. Buradan ayrılan Tokatlı Pirimiz kendi evinde vefatına kadar postnişinlik görevini ifa buyurdular. Kabri saadetleri Fatih Cami-i haziresindedir. Oğlu Baha-üddin Efendi Eczacılık tedrisatını bitirmiş lakin siyasi entrikalar yüzünden Medine-i Münevvere´ye gitmiş 27 sene ders okuttuktan sonra vefatına kadar Şam´da ikamet buyurmuşlardır.

Arap Şeyh (ks) Hazretleri

Efendi Hazretleri, Tokatlı Pirimizden önce Yedi sene kadar Sivas´ta 32. Tekkesini açan Seyyid Abdullah Haşim el Mekki Rifâi´ye intisab etmiştir. Mekke-i Mükerreme´de doğdu. (R:1245 –M:1839)Babası Seyyid Muhammed Azim el Haşim (ks), Annesi Havva Mehri´dir. Maddi ve manevi ilimlere sahib idi. Çeşitli bölgelerde dergâhlar açarak Kadirî, Rufa-i, Şazeli, Sa´diyî, Bedevî tarikatlerden icazetli idi.

Kendisinde bulunan icazet şu şekildedir.

Bismillahirrahmanirrahim

Allah´hamd olsun, bu icazetnameyi beşeriyeti ter-

biye için bu aciz Âdem almıştır. Hidayet seccadesine oturmuştur. Beşerin ulaşması gerekli olan hedefe varmak için kurtuluş yoluna süluk edip ve cennete ulaşmak dünya ve dini Fark[makamını] edip ayırmak zikrin aslına ulaşmak nübüvvet şartlarına uymak için kabul etmiştir.

Birliği Yüce olan Mevla yı tesbih ederim ki;

O´nu(icazet sahibini) başkalarının nefislerinin bilmediğine ulaştırmış, O´na gururdan ari, maneviyat elbisesini giydirmiş, kendi nuruyla nurlandırmış, O´nun sırrını heva-i duygulardan temizlemiş, O´na kudsi elbiseler giydirmiş ve nimetlerini vermiş, ulvi himmetlerini yüksek tutmuş ve O´nu afv ederek bu icazetname sahibini evliyalar derecesine çıkarmıştır.

Hamd ederim ki,

Hamd etmek Hakk tarafından istenen şeylerdendir. O´nun verdiği nimetlere şükür ederiz.

O´ndan başka ilah, birliğine ortak yoktur. Gözlerin dışarı fırlayacağı günde, hata ehlinin, cahillerin, aşırı gidenlerin ve sınırı aşanlar seni bulacaklardır.

Kim ki; cahil veliyi mürşid kabul ederse bilsin ki, o ilimsiz velinin davetine icabet Cahiliyye Davetine icabet etmek gibidir Ben Şahadet ederim ki, ; Seyyidimiz Efendimiz, Sahibimiz Muhammed (sav) Allah´ın kulu, elçisi, risaletle gelen. Hanif dini üzere olan ve ümmetine yakin gelene kadar nasihat eden´e, aline ashabına salat ve selam ederim. Bize Rabbanî bilgileri öğretti. Kurtuluş ve Şeriat yollarını açıkladı.

Bize icazet verenler Sünnet-i Muhammediye´ye yapışmışlar ve bu yola temessuk edenlerdi. Rufa-i Hırkası giyenlere salat ve selam olsun.

Ey benim Gardaşlarım;

Allah´ın razı olduğu kavmin sıfatı onlardadır. Daima onlar hüzünlü. şehvâni duygulara düşmekten korkarak, yüzlerini O´na çevirip dua ederek, kalplerinde Allah sevgisi ile zikrin tilaveti ile meşguldürler. Kalplerinde

O´nun nuru, nefesleri misk kokusu, meleklerin zevklerine muttali olmuş sanki sarhoşlar ve sorulduklarında mecnun gibi derler. Onlara bakar şaşar kalırsın. Onlara dağların, yerlerin ve göklerin anahtarları teslim edilmiş. Onlar şeytanın iğvasından korunmuş ve meleklerin, ruhanilerin dost edindiği kişilerdir.

Hâdim-ul Fukara Seyyid Abdullah Haşim el Mekki (ks) ye icazet veren silsile şudur. [Bu silsile çok yerde nesebi seadetleri ile birleşir]

Seyyid Salim b. Heyazığ el-Medenî el-Harbi (ks) [benim şeyhimdir]

Seyyid Ömer b. Seyyid Kazım (ks)
Seyyid İbrahim b. Feyyaz (ks)
Seyyid İzzettin b. Seyyid Şaban (ks)
Seyyid Mehdi (ks)
Seyyid Ali (ks)
Seyyid Muhammed (ks)
Seyyid Hızır (ks)
Seyyid Recep (ks)
Seyyid Şaban (ks)
Seyyid Muhammed (ks)
Seyyid Salih (ks)
Seyyid Abdurrahman (ks)
Seyyid Abdullah (ks)
Seyyid Hasan (ks)
Seyyid Hüseyin (ks)
Seyyid Yusuf (ks)
Seyyid Recep (ks)
Seyyid Şaban (ks)
Seyyid Muhammed El´uruş (ks)
Seyyid Şemseddin (ks)
Seyyid Muhammed (ks)
Seyyid Ahmet Rufa-i (ks)

Vefatı M: 13 Kasım 1922 İngilizlerin İstanbul u terk ettikleri gün vefat ettiği ailesince malumdur. Efendi

Hazretleri daima kabirlerine ziyarette bulunurdu. Dergâhı ve evi olan bu yerden uzun zaman çıkmazlar idi. Bugün ev yeri yola gittiğinden yıktırılmıştır. Bu acımasız bir vefasızlık örneği olarak kalacaktır.

Efendi Hazretleri, **"Gardaşlarım bir tarihte hapise düştüm. Şeyhim Mustafa Haki (ks) Hazretleri beni kader arkadaşım Arab Şeyh ´e emanet etti. Hapishaneden çıkacağım zaman Arab Şeyh´in yanına gittim. elini öptüm. Günlerden Çarşamba idi. Arap Şeyh "Oğlum İsmail elini nereye atarsan Allah seni boş çevirmesin. Çarşamba günleri Allah elimizi boş çevirmez, "** buyurdular. Çarşamba günü ihtiyaç sahiblerini hiç boş çevirdiği görülmemiştir. Bu yönde çok kişi kerametine muttali olmuştur.

Fazlullah Mur Ali Baba ile ise belirli münasebetlerde bulunmuştur.

SİLSİLE-İ ŞERİF

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Nebi, Sıddık u Selman Kasımest ü Ca'fer u Tayfur
Ki ba´de-z´ bü'l- Hasen şüd bü Ali vü Yusuf´eş kencur

Zi Abdülhalik-i amed Arif-i Mahmud-ü ra behre
Ki zişan şüd diyar-ı Maveraünnehri kuh tur

Ali Baba Külal-i Nakşibendest ü Alaüddin
Pes ez Ya'kubu Çarhi, Hace-i Ahrar-ı şüd meşhur

Muhammed Zahid ü Derviş, Muhammed Hacegi Baki
Müceddid Urveti'l Vüska vü Seyfüddin, Seyyid Nur

Habibullah-i Mazhar Şah-ı Abdullah pir´i-ma
Ezişan reşk-i subh u iyd şüd mâra şeb-i deycur

Ziyaüddin Vahid'ül asri Mevlana-i ma Halid
Çü amed kaniten lillahi ya ze'l feyz-i ya zen-nur

Pes Abdullah-i Mekki Seyyid Yahya-i Dağıstani
Ez-îşan münceli şüd feyz-i Sübhan der garib ü dur

Çurûm´î Mustafa Rum-i Farukî-i Şirani
Ez-îşan o be tenvir diyar-i Rum şüd meşhur

Ve zo şüd vez Halil Hamdi Tukad-i Mustafa Haki
Hüseyn-i Seyyid emced cihan ez-feyz o me'mur

Ser-âpa ber Taki cari füyüzat-ı ez o server
Ki halk-ı hulk-i o dervey temamet müncel-i mestur

Hacı Ahmed Şeyh-i Niksari-i Çurûmi terbiyet- gerdeş
Ki müstahlef müeyyed şüd sahih yed zi sened menşur

Ez-îşan izn-i am ker-dent der Karibullah-i İhrami
Ve lakin cümrü na-vağfir, hatana der cihan meşhur.

Kaddes´allahü esrara´hümü'l aliyyeh ve efâda aleynâ minberakatihimüs-seniyyeh ve li sairi´s-sadatüt- tarikati'l aliyyeh

Rızaen celle ve ala bi-sirri'l Fatiha.

BİR ACEP SIRRI-TAKİ DEN ALDIĞIM DERS-İ İBER
ANI BİLMEK DİLERSEN VEREYİM SANA HABER
HER ULUMİ ALMIŞTI PİRİMDEN O ŞEYH-İ MUTEBER
BİZ ANDA MAHVOLUP BEZM-İ FERDA OLMUŞUZ

Tokatlı Pir Efendimiz bu dünyadan göçmeden önce oğlu Bahaüddin Efendi ile teberruken tespihi, takkesi, maşlahı ve benzeri hediyeler ile Sivas´ta bulunan Efendi Hazretlerine gönderdiler. İrşat vazifesinin kendisine verildiği ve emanetlerin alınması isteği ile gelen bu kutlu misafirlere Efendi Hazretleri tazim ve tekrimden sonra sülükü ikmal etmediğini ve yolda kendinden büyük Taki Efendi´ye zahirin teslim edilmesini manevi teslimatı kabul ettiğini ikrar ettiler. Bu türlü bir cömertlik Pir Efendimiz ve Piran arasında sevinçle karşılandı. **“İsmail iyidir”** sözü tasdik edilmiş oldu. Manen vazifenin kendinde olmasına rağmen Efendi Hazretleri Sivas´lı Tâki Efendi´ye sonsuz bir teslimiyetle bağlandı. Eksik kalan derslerin ikmali ile dört sene gibi bir zaman meşgul oldular. Bu pir Efendimiz hakkında “Bizim sohbet şeyhimiz” buyurulardı.

Hacı Mustafa Taki (ks)

Rumi: 1289-Miladi 1873 tarihinde Sivas´ta doğdu. Mehmet Selim Efendinin oğludur. İlk mecliste milletvekilliği ve İstida encümen-i Riyasetinde bulundu. Sırat-ı Müstakim, Beyan-ül Hak ve Sebil-ür Reşad da yazıları çıkmıştır. Bir Gürün Ziyaretinde Hakk´ın rahmetine kavuştu (18 Ağustos R:1341 M:1925)Sivas´ta Abdulvehhab Gazi Makberesinde medfundur.

Şu anda bilinen üç eseri vardır.

1-Tarih-i Nur Muhammedi

2-Kırk Hadis

3-Mevlid:

Efendi hazretlerine Yar-e Yadigâr´ın yazılmasına ilham olan eser.

Efendi hazretlerinin yazmış olduğu Yar-e Yadigâr

mesnevi türde yazılmıştır. 191 beyittir. 175 beyiti Türkçe 8 beyiti Muhammed redifli gazel, 8 beyitlik Arapça Naat ilavesi vardır.

YAR-E YÂDİGAR

MEVLİD-İ NEBİ ALEYHİSSELAM

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdülillah, Elhamdülillah
Sen ekrem ettin bizleri Ey Şâh

Hem o Nebî-i Ahir zamâne
Ümmetlik ile verdin nişane

Ana hem Âli ve sahbına her an
Olsun salâtü selâm firavan

Anlar ki etti bu dîni ihya
İzlerince gitti eslâfım amma

Bu aciz Hakkı bilmem ne etsem
Râh-ı selefte bir adım atsam

Derdim dem-â dem aczim bildirdim
Lakin O Hâdî daimdi virdim

Tarih-i Hicret olmuştu ta ki
Bin üç yüz elli hemde iki

Rebi´ul –evvel on dokuzuncu
Çehar-şenbe günü silk ettim inci

Râh-ı selefte bir kadem attım
Hamden ve Hamden bu lutfa yettim

Yatmışdım der-rûz kaylûleye ben
Gördüm menamda bir Zât-ı ahsen

Der ismim tevfik sana verildim
Bu son seferinde ben sana erdim

Her emrine Hakk etti müheyyâ
Lâkin sen oku Hoşça bir ma´na

Elimde buldum bir dürr-i mevzun
Andan okudum ve oldum mahzûn

Mevlüd-ü Pak-i Rasülullahi
Görsem n´olurdu O yüzü mâh-i

Derken uyandım kendimi buldum
Dürr-i mensurla çok meşgul oldum

Üstadım Takî aleyh-ir rahme
Yazmıştı mensur etmişti tuhfe

Geldi dile ben eyledim cür´et
Aldı beni çok hüzn ile haclet

Şikeste- beste dürr-i mensurdan
Okudum nazm ettim nûr-i mevfurdan

Âdem atamız cennetten indi
Nur-i Ahmed-i alnında gördü

Babadan oğula onur-i celil
Gelmesine olmuş bir güzel delil

Seyyid-ül Enbiya ol Mustafâ´nın
Kân-ı Kerem ol bâ-vefânın

Kim hâmili olsa onur-i evham
Herkes tanırdı kalmaz bir fere

Ana bizden her nefes yüz bin selâm
Al ü ashabına tâ yevmi´l kıyam

KASİDE-İ MEVLİDİ ŞERİF

Bize lutf-u mecid oldu Bu Mevlûd-i Muhammed´dir
Yine Uşşâka id oldu Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Feriştehler bi-izni Rab nüzul eyler yere bu
Sunarlar cam-ı vahdet hep Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Küşad olur dürr-i rahmet nisar olur dürr-i vahdet
İyan olur nice hikmet Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Yine Şehr-i Rebi´geldi yine kadr-i refi´geldi
Bize Hakkdan şefi´geldi Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Çü doğdu nûr-i ersalna n nur ile nur oldu dünya
Güm oldu Lat ile Uzza Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Yıkıldı Köşk-ü Kisra´nın ocağı söndü Kebrânın
Beli büküldü şeytanın Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Sınıp putları tersânın çekildi suyu İran´ın
Nizâmı geldi dünyanın Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Selâmı Kabr-i Hakine riyaz-i ıtır nakine
Salât et rûh-i Pak´ine Bu Mevlûd-i Muhammed´dir

Salatullah selam´ullah aleyke Ya Rasülullah

Gerek erkek olsun gerek kadın
Âşık olurdu sorarlardı adın

Yağmur duası gibi bir afet için
Andan istifşa ederlerdi bütün

Elhamdülillahi münşiyyü´l halkı min âdemi
Sümme´s-salatü ale´Nebiyyi fi´l- kıdemi

Mevlaya sali ve sellim daimen ebeda
Ala Habîbike Hayr´l Halk´i küllühimi

İşte bu şöhret tuttu âlemi
Geldi dünyaya Eb´i Nebevi

İsmi Abdullah kavmi Mudari
Zevcesi Âmine Hâmil-i Nebi

Altı ay bilmedi hamilliğini
Melekler ederdi âmilliğini

Nurlar içinde kalmıştı ol mâh
Ulema tebşir ederdi gâh,   gâh

Doğacak Muhammed ol şan-ı âli
Medh ederler anı Âlem maâli

Ol vakte kadar İsmi Muhammed
Arab´ta tesmiye edilmemişti ebed

Birçokları düştü ulu sevdâya
Bu azîz gelseydi bizden dünyaya

Doğan çocuklara Muhammed ismi
Koyup tecessüse düştü bir kısmı

Lakin O dürr-ü Meknûn serâ ser
Nasiye-i Âmine´de olmuştu ber-ser

Vakti gelince On iki Rebi´
Pazartesi gecesi ve şehr´i- şefi´

Hem Nisan ayının yirminci günü
Belirdi Nice alâim-i Kevni

Ol alâmetler Âmine mâh-i
Havf ettirdi kâh-i, kâh-i

Kuşlardan ana tebşir inerdi
Kanatlarıyla sırtını sığardı

Kalmazdı havf, haşyetten eser
Mübarek terleri misk idi amber

Uzun boylu güneş yüzlü çok kızlar
Asiye ve Meryem anlar pek özler

O nur-u kâmili iverler idi
Yanlarında hublar görürler idi

Âmine´nin gözlerinden perde açıldı
Meşrik ve Mağrib arasın gördü

Yerden göğe kadar bir beyaz atlas
Asılmış gördü dünya ve herkes

Güya bu veli-nime´ye pay endaz olmuş
O meclis-i mağbud-u arş rahmetle dolmuş

Yine O Âmine analar hası
Gördü Şam köşklerindeki raks-ı

Dahi üç âlem biri meşrikte
Biri Ka´be üzerinde biri mağribte

Görenler dediler bu dîni pür-taz
Cihanda imtiyaz pek mümtaz

Cenab-ı Âmine bir zülâl içinde
Anınla bütün varlıktan geçti

Muhammed Seyyid´ül Kevneyn-i ve´s-sekaleyn
Ve´l ferikayni min Arab´in ve min Acemin

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habibike Hayr-il Halkı küllühimi

Zülâli vermişti Asiye ve Meryem
Sığarlardı Batn-ı Şerife´sini hem

Bismillah uhruç ve bi-izni´llah
Dediler o anda ol iki Mâh

Şefi´ul- Ümem Ser-tacı Âdem
Zübde-i Mahlûkat ol Ruhi- efham

Âlem-i şuhuda teşrif ettiler
Arz ve sema kâinat gör ki ne ettiler

Tekbirât ve Tehlîlat Salevât-ül ´llah
Kamu âlem doldu tahiyyat ile

ALLAH-Ü EKBER ALLAH-Ü EKBER LAİLAHE İLLA -LLAHÜ VALLAHÜ EKBER ALLAHÜ EKBER VE LİLLAH-İL HAMD

ES- SELÂTÜ VE- SSELAMÜ ALEYKE YÂ RASÜLLULAH
ES- SELÂTÜ VE -SSELAMÜ ALEYKE YÂ HABİBALLAH
ES- SELÂTÜ VE-SSELAMÜ ALEYKE YÂ SEYYİDEL EVVELİNE VEL AHİRİN VE ALA CEMİ-İL ENBİYAİ VE-L MÜRSELİN
VE-L HAMDÜ-LİLLAHİ RABBİL ÂLEMİN

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

MA KÂNE MUHAMMEDÜN EBÂ EHADİN MİN RİCÂLİKUM VE LAKİN RASÜLULLAHİ VE HÂTEME-N NEBİYYİN VE KÂNA LLAHÜ Bİ KÜLLİ ŞEYİN ALÎMA

SADEKALLAHÜLÂZİM

(Bu kısımda Kaside-i Ha-iyye okunur.)

Essubhu bedâ mi tal´atihi
Velleylü deca min vefratihi

Fâka´r-rusüla fazlan ve ula
Ehda´s-sübülâ li delâletihi

Kenzül keremi ve Mevlen-niami
Hadî´l-ümemi li şerîatihi

Ezke´n-nesebi eğla´l-hasebi
Küllü´l-Arab-i fî hidmetihi

Seat-i´ş-şecerü nataka´l-haceru
Şakka´l-kameru bi işâretihi

Cibrilü etâ Leylete –esrâ
Ve´r-rabbü deâ li-hazratihi

Nâle´ş-şerefa vallahü afâ
Ammâ selefâ min ümmetihi

Fe Muhammed´üna hüve seyyid´d-üna
Fel-izzü lena licabetihi

Tıflü mesûd aleyhisselam
Geldi dünyaya neşr-etti islam

Ve Hem anda andı ümmetlerini
Hüdâ ya arz etti ümmetlerini

Koyup baş yere secde eyledi
Cihan pür-nur oldu felek uyandı

Necip ümmet buldu o an rahmeti
Dusının kabulunun idi nur alâmeti

Umum parmaklarını örtük tutardı
Şehâdet parmağı ile tevhit ederdi

İş bu işaretler olmuştu kabul
Ki ortaya geldi bir dîni makbul

Dîn-i Muhammed´dir bu tâkı eyvân
Hakkın celâli ile gösterdi burhan

O anda dedi hem Allah´ü ekber
Ve sübhânallah´ı ederdi ezber

İki Cihan Seyyid´i-ins-ü-cin Muhammedî
Hak ana bend eyledi her Arap ve Acem-i

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habibike Hayr-il Halkı küllühimi

Yine bir nur andan feverân etti
Maddi ve manevî cihân-ı tuttu

Göründü o anda Şam Çarşıları
E´naku ibilin tâ karşuları

Hâzin-i Cennet-Rıdvan geldi ve etti tebşir
Dünya görmüştü, Sen–tek nezir-u beşir

Ulûm-i enbiya sana verildi
Cennet bahçeleri senden dirildi

Akîb-ü Tulu´da o şems-i enver
Bir avuç toprak aldı arz-ı kıldı münevver

Mekke ukalâsı dediler heman
Ehli Arza galip oldu bî kuman

Çünkü ol âmine ol sadef paye
Cümle yıldızlarla cevvi sema

Aşinâlık ile nigâh ederdi
Aşk ile şevk ile âh ederdi

Gökyüzünde gezen kuşlar melekler
Minkarları zümrüt ve yakuta benzer

Anlardan biri gelip ol nûra
İşaret eyledi durdu huzûra

Şeceat ve nusret anahtarları
Verilmişti sana felek mazharı

Azametini göklere vaz eylediler
Her kim Ânı görürü yüreği titrer

Bir güvercin kuşu göründü nâ-kâh
Minkarlarıyla fem-i seadet edildi agâh

Tattırdı Âna şarab-ı lâhut
Görmemişti mislini âlem-i nasut

Guya ol şeyden daha isterdi
Mübârek parmağı ile ağzını gösterdi

Muhammed´ün Seyyid´ül Kevneyn-i ve´s- Sakaleyn
Ve´l-ferikayni min Urub´in ve min Acem´in

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habibike Hayr-il Halkı küllühimi

Hazreti Âmine olnur-u cevvâl
Göründü gözüne nurani rical

Ellerinde Zümrütten Leğen
Diğerinde ibrik ve şal-i me´men

O vücudu Es´at anda yıkandı
Kendisinden hemân bir nur parladı

Sardılar vücudun harirler içre
Götürdüler ervâh-ı enbiyâ içre

Cemí enbiyâ,   ervah-ı güzîn
Öptüler sevdiler o nazik yüzün

Hususan İbrahim Halil-i Hüda
Ve Hazreti Âdem o büyük atâ

Sinesine bastı ettiler dua
Ki zira olmuştu Ürveti´l Vüska

Dünya ahiretin izz-ü şerefi
Ânınla fahr eder umum selefi

Kitfi seadette bir dürr-i meknun
Görenler oldular bi-takat meftûn

Hüve´l Habîbü´llezi türci şefâatühü
Li-külli hevlin mine´l ehvali muktehimi

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habîbike Hayr-il Halkı küllühimi

Ricali ruhani zevât-ı şerifi
Vücud-u Seadetle ettiler teşrif

Gözlerine sürme çekti gittiler
Dahi koku sürdü ta´zim ettiler

Havadan bir bulut yere oturdu
Vücud-u Es´at-ı alup götürdü

Gözünden nihan oldu sehâbı enver
Umum şarkı garbı gezdirin bir, bir

Diye bir nidâ-i Hâtif-i geldi
Atlas libaslarla geriye döndü

İkinci bir sehâb-ı latîf-i enver
Vücud-u Es´at-ı götürdü tekrar

İşitildi derhal insanlar sesi
Tutmuştu âlemi at kişnemesi

Âdem´in safvet-i Nuh´un rif´ati
İsmail lisân-i İbrahim hilleti

Yusuf cemali Yakup beşâreti
Eyyüp sabrı Davut savt-ı

Yahya zühdü İsa keremi
Verildi sana Ey Avâlim Muhteremi

Denildi ve bulut münkeşif oldu
Cihan o vücudun nuruyla doldu

Müahhiran bir beyaz nur-i latif
O hazreti kucakladı etti taltif

Enbiya makamı ana açıldı
Cümle deryalara rahmet saçıldı

İşitildi bir sada-i ruhâni
Anı Habîb etti Zât-ı Sübhâni

Dördüncü defa yine bir kıt´a-i nur
Aldı götürdü oldu gözden dur

Bu defa ziyâde kaldı semâda
Diyar-ı ruhâni ve mesîha da

Büyük bir harîre sarılı geldi
O harirden âb-ü zülâl damladı

Dünya kabzasına tav-i rağbetle
Dâhil oldu dindi bir mehâbetle

Elhamdülillah munşi-il halkimin ademi
Sümme´s-salâtü ala´l Muhtâri fi´l- kademi

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habibike Hayr-il Halkı küllühimi

Nevzâd-i risalet Hateme´n –Nebiyyi
Süt aktı ve emdi parmaklarını

Mevlid-i seâdet ol âli mekân
Dört âlem dikildi ve dendi heman

Dört köşe olmuştu cihan bu zata
Nere dönse erer çok futûhâta

Siyâdât-ı ana tebşir edildi
Mahşerde ümmetin senindir dendi

Velâdet gecesi yıldızlar tamam
Arz-a meyl ettiğin gördü sekfi-nam

Ve hîni vazında hânenin içi
Nurlandı demiştir o hatun kişi

Doğunca aksırdı dedi Elhamdülillah
Mevlid-i Müfahham ol Rasülullah

Abdurrahman İbn-i Avf´ın anası
İsmi Şifâ Hatun ol nur paresi

Aksırınca O Nevzad-ı Kureyşi
İşittim hâtiften o sadâyı arşı

Dedi ve hem Şam´ın saraylarını
O nur ile gördüm alaylarını

Buluğ-i bi´setini etti intizâr
Nuzülü vahyi de iman eyledi izhâr

Safiyye Bint-i Abdulmuttalib
Kabîlelik etti tayyib mutayyib

Kaldırınca başını secdeden Rasül
Allah birdir dedi ben oldum Rasül

Göbeği kesilmiş sünnet tekmil
Cismi münevvrdi ve yunmuştu bil

Muhammed´ün Seyyid´ül Kevneyn-i ve´s- Sakaleyn
Ve´l-ferikayni min Urub´in ve min Acem´in

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habibike Hayr-il Halkı küllühimi

Cenab-ı Âmine ol peri-i haslat
Ana denmiştir eylesin dikkat

Üç gün tamam melâike ziyaret
Etmedikçe yoktur beşere ruhsat

Bu mealde gaibten bir sadâ geldi
Cümle hâne halkı yanından gitti

Abdulmuttalib gördü ne etti
Safâ´dan geçerek Merve´ye gitti

Hane üzerinde gördü bir beyaz kuş
Kanatları Mekke dağlarını tutmuş

Takarrub ettikçe bir beyaz bulut
Yakinen gördü ve etti sukûn

Acep rüya mıdır hayal midir bu
Dedi ve aldı bir güzel koku

Kendisini âlemden tecerrüd etmiş
Zan etti cennet bağına gitmiş

Kapıyı vurdu içeri girdi
Cenab-ı Âmine´yi pek zayıf gördü

Alnındaki nuru görmeyince
Bilmedi hikmetini düşündü ince,   ince

Bir zat-ı görünce Muhib
Gayetle havf etti Abdulmuttalib

Dedi Ya Âmine korktum çâk ettim
Ka´be´yi titrer gördüm ben helâk oldum

Putlar yere düştü Ka´be doğruldu
Makam-ı İbrahim nur ile doldu

Muhammed doğdu diye bir sada geldi
Bu sesle Huda´dan bir ata geldi

Acele ben O Nevzad-ı göreyim
Rahmet kokusunu andan alayım

Cenâb-ı Âmine şimdi görülmez
Çünkü üç gün beşer yanına girmez

Beni helak mi edeceksin nerde dedi
İçeri girdi yalın kılıç bir şahsı-haşin gördü

Âmine´ni sözünü o zat söyledi
Abdulmuttalib Hazretleri sabreyledi

Nasa söylemek isterse ol ced
Olurdu ebkem dudağı hem sed

Bu macera kendisine kâr etti
Üç gün tamamına intizâr etti

Ulema-i nucum ve Yahûdiler
Peygamberân-ı Ahir zaman geldi dediler

Kızıl yıldız doğduğunu görenler
Dediler tevellüt etti Peygamber

Cemi âleme velvele düştü
İşitenler bu habere üşüştü

Mecûsi´den Nasara´dan Yehud´dan
Birçokları geçti haç ile puttan

Yine velâdet-i seniyye günü
Medine´de söylendi o güzel ünü

Hüve´l Habîbü´llezi türca şefâatühü
Likülli hevlin minel ehvali´l muktehimi

Mevlaya salli ve sellim daimen ebeda
Ala Habibike Hayr-il Halkı küllühimi

Hasan´ül Ensârî ederdi rivayet
Zabd-ü ketb edilmiş Leyle-i velâdet

Hemân on günlük yoldan bu habere
Bir gecede neşr-i harika iber

Daha nice bu gibi halât
Ruy-i arza verdi büyük beşarât

Mülûki arzın dili tutuldu
Nûşirevan ´ın köşkü yıkıldı

Sarayları tezelzele uğradı
Hükümdarlar bundan çok havf eyledi

Sava Gölü o gecede kurudu
Semâve Deresi´ni sular bürüdü

Dahi yıldızların sık, sık sukûtu
Habt etti âlemi verdi sukûtu

Cesim putlar yere düştü bi´t-temam
Rahip Ays Abdulmuttalibe etti ihtiram

Bilâd-ı Fârisi deki ateşgedeler
O gecede hemen söndü dediler

Daha birçok zuhur etti havârik
Yazdılar cümlesini eslâf sevabik

Lakin bu asî ettim ihtsar
Ve ismine dedim "Yâr-e Yâdigâr"

Ne mümkün vasf etmek o kerem kânı
Ana nazil oldu Seb´ül Mesani

Okuyan-ı dinleyeni yazanı
Nail etsin Gufran-ına ol Gani

Eslaf-ı ahlâfım hisedâr etsin
Hem nâm-ı ahiret gününe gitsin

İşitenler okusunlar fatiha
Şuracıkta verdim anı hitâma

Ve selâmün alel Mürselin
Velhamdülilahi rabbil âlemin

İsmail Hakkı Toprak

Efendi Hazretleri bu yoldaki edebi muhafaza ettiğinden bezm-i ferda olmuşuz sözü ile Yar-e Yadigara işaret ederek Biz aynı sözlerin ve tecrübelerin ve aşkın meclisi olduk. Biz aynı kaynaktan feyz alıyoruz, demektedir. Efendi Hazretlerinin Yar-e Yadigâr´ı Sivaslı Pir´in yazdığı nesinin şiirsel ifadesidir. Bu eserde sanatsal bir zorlamaya gidilmeden saf-i bir dille Peygambere olan aşk ifade edilmiş ve Mevlid-i Nebi´den bahis edilmiştir.

Tokatlı Pir (ks) den sonra işin mana cephesi Efendi Hazretlerinde olmasına rağmen Sivaslı Pir´e karşı son-

suz bir aşk ve edep dairesinde hareket etmiştir ki; Kapısında hizmet için beklediği günlerde üzerine yağan karlar omuzlarında birikmiş. Bir rütbeli askerin derecesindeki ulviyeti gösterir gibi dilden dile dolaşır olmuştu. Soranlara "Efendimin bir isteği olurda Hizmet eden bulunmaz ise" dermiş.

Dûr olan O bezmi-i âliden Hüdâ´dan dûr olur
Bezmi-i Ehlullah´a kim olsa müdavim nûr olur.
Mevlana

Bir Kâmilin bendesi kâmil olunca, seyri kemal üzere olur. O´nün gözü gönlüne nazır olur. Yoruluncaya kadar hizmette bulunur ki gönül çeşmesinden artık kan yerine nur akar. Bu yolda kemal bulmak isteyen şu söze uyarlar.

Almak istersen eğer, himmet-i Ehlullah´ı
Bi-edep olma, gözet hürmet-i Ehlullah´ı
La

Taki Efendi(ks) nin Oğlu Bedrettin Efendi çok defa vazifenin kendine verildiği iddiası ile gündeme gelmiştir. Efendi Hazretleri bir vefa numunesi olarak ta **"Kendine Tabi olan bu kolu da sen idare et diyerek"**icazet vermiştir. [5]

Taki Efendi (ks) bu koldaki zahiri kısmın korunmasında çok büyük emeği vardır. Usul ve erkân üzere sağlam durmuştur. Bu da O´nda tarikat neşesi bulanlarda açıkça görülmektedir.

[5] **2010 yılında görüştüğüm Bedreddin Efendinin İhvanı Bahri DEMİR bu bilgi yanlış olduğunu beyan etti. Bedreddin Efendi icazetini Cizözlü Yusuf Efendiden almıştır.**

ÇÜNKÜ KITMIR OLALI-DAN BU KAPIDA BU HAKİR
HER İŞİ SIRR-I EZELDEN BİLDİM TAKDİR-İ KADİR
OL SEBEPTEN İŞİMİZ CÜMLEYE TAZİM-Ü TEKRİMDİR
BÖYLELİKLE HALK İÇİNDE HAKK-I RANA BULMUŞUZ

Efendi Hazretleri; **“ Siz birbiriniz Allah için severseniz, gayretullah zuhur eder. Allah hepinizi sever. Muhabbeti olan hata görmez görse de göz yumar. Her işte beraberlikten Allah razı olur. İdare ilmini öğrenin insan kızınca şeytanın malı olur. İdare mudara ve dubara. Nefis çok mübarektir. Ruha âşık olmuştur. Aşkın kıymeti çok büyüktür. Âşık olmayan insan, insan değildir. Asıl mesele nefsi ruha tabi kılmaktır. Nefsin dediğine gitmemektir. Ne ararsan insanda mevcuttur. Bir şeyh (şeyh Sena ks) Rum papazının kızına âşık olmuş. Ruh şeyhtir, Nefiste Rum papazının kızıdır. Hepinizi Allah´a emanet ettik. Biz de zaten Allah´a emanetiz. Cenab-ı Allah hepinize mazhar-ı tevfik buyursun. Tarikatta bir şey varsa, insanın gözü ayağının ucuna bakmasıdır, ”** buyurdular.

Tarikat edebinde mürit bir kelbin efendisine eylediği tazimi göstermez ise bu yolda bir şey bulamaz. Hacı Bayram-ı Veli (ks) yi ziyarete gelen Akşemsettin Hazretleri (ks) kendisine ikram olarak köpeklerin yalını kabul etmese; Aziz Mahmud Hüdayi (ks) ciğerleri halk içinde omuzuna atmasa; Mevlana-i Halid-i Bağdadi (ks) tuvaletlere nefsi galebe çalınca sakalını bez yapmasa; idi bugün bizler O Zat-ı Ekremleri bilebilir mi idik.

Ar-u namusun bırak şöhret kabasından soyun,
Giy melâmet hırkasın kim ol nihan etsin seni
Yüzün yerler gibi ayaklar altına ko kim
Hak Teala başlar üzere asuman etsun seni

Niyazi Mısri

Efendi Hazretleri marifet ilminin sırrına vakıf olduğu

için **“Gardaşlarım; Ders alan birinin oruç ve namazdan önce gözü kör, kulağı sağır, dili peltek ve eli ayağı kötürüm olmalıdır. Gardaşlarım, ihvan olmak kolay insan olmak zor. Gidersin bir mürşide ders alırsın eve ihvan dönersin. Ama insan olmak öyle değil. Şeyhimden ders aldıktan sonra Şeyhimin boyasına boyanmışım. İşte bu sizin gelmeniz Şeyhimin himmetidir. Himmet verilmez alınır. Himmeti vermeli, almalı. Biz verebiliyor muyuz sizde alabiliyor musunuz?**

Biz Allah´ın hiçbir işine karışmadık. Naz makamında dahi olmadık. ” Buyurdular. . Efendi Hazretleri **“ihvan vaktin oğlu olmalıdır”** derdi. Zuhurata tabi olmalı. Teslimiyet üzere olmalıdır.

İbn-i vaktım ben Ebu´l vakt olmazam
Abd-i Mahzım ben tasarruf bilmezem

Niyazi Mısri

O bu hali kendine düstur edinmiş olmasına rağmen Muhammed-i Meşrebin merhamet pınarları naz kapısından gayr-ı için tasarruf etmesine sebep olmuştur. Mesala, oğlu Halis Turgut Efendi son hastalığında şiddetli ağrılarından dolayı **“emanetinizi teslim alın Efendim”** diye tazarru ve niyazda bulunca sukutla karşılamıştır. Fakat bu temenniler uzayınca ve

“Efendim isyan etmekten korkuyorum, emanetinizi alın”ricasına

“peki oğlum, Allah´tan senin için ricacı oluruz”buyurdular. Halis Efendi vefat etti. Vefat haberini getirenlere

“Biliyoruz Gardaşım” dediler

Yine akıl hastası çocuğu olan bir misafir vekalede oğlu için **“efendim iki rahmetten biri”** diyerek murakabedeki Efendi Hazretlerine yalvarıp durdu. Efendi Murakabeden başını kaldırıyor, bir müddet sessizce dinliyor ve yine yalvaran misafirin ısrarına dayanamayıp murakabeye varıyor. Yanında bulunan ihvanların uyarmaları-

na rağmen bu durum değişmedi. Bu uzunca süren halden sonra Efendi Hazretleri **“Haydi Gardaşım, memleketine git iki rahmetten biri oldu”** buyurdular. Anlaşıldı ki çocuk ölmüş.

Mevlana, Mesnevide **“Allah Teala canibinden evliyanın öyle bir kudreti vardır ki atılmış oku yolundan çevirirler. ”**

“Kaza , kaza ile redolunur” (HADİS-İ ŞERİF)

Bu hakikate işaret eder. Abdülkadir Geylani (ks)

“Ben kaza-i Mübrem-i(tedbir ve maharetin tesiri olmayan kaza) def ederim” buyurdu; bu kaza Allah katındaki Muallak(değişebilen)kaza ile Melaikelerin katında bilinen mübrem(değişmeyen) görünen kaza-i ilahidir. Kaza-i mübremde hiçbir türlü tasarruf olmaz. İşte bu sırr-ı hakiki Efendi Hazretleri´nce malum idi. Bu kabiliyet ezelden Kendilerine verildiği için bir maye-i asli olduğunu cümleye hoşça nazar ettiklerini bildirdiler. Efendi Hazretleri; **“Ubudiyeti tamme ve şefkati amme yolu´dur, yolumuz”** der ve şu beyitleri çokça talim buyururlardı.

Yazılmış alnına fa´ilin her ne ise reddi na-kabul
Hüner bu defteri almalı, hoşça dürmektir
Musaddaktır bu dava ta ezelden mühr-i hikmette
Cihana gelmekten maksat bu tatbikâtı görmektir.
Neyzen Tevfik

Hiç ne lazım her kesin ayıbını tahrir eylemek
Kamil insan görmez görse de göz yumar
La

La Faile İlla´llah remzi “Hakk-ı rana bulmuşuz”da kendini gösterir. Bu makamdaki edep işlerin cümlesinde yapan olduğunu bilmekle beraber, iyi olanı Allah´a, kötü olanı nefsimizden bilmektir. İyilik ve kötülük bize nispet iledir. Hakka nisbet edildiği zaman hepsi hayırlı-

dır. Onun ehlullah kendinden gayr-i bütün fiillerin cümlesini Hakk´a nisbet eder. Bu ise illa ki güzeldir. **“Sizin yaptıklarınızı Allah yarattı. ”** Ayeti zahir olur. Efendi Hazretleri; **“eden, eyleyen Allah´tır Gardaşlarım. La havle vela kuvvet-e illa bi´llah”** der, ihvanı tevhit kapısında bekletirdi.

Hak kulundan intikamını yine kul eli ile alır
İlm-i hakkı bilmeyen anı kul yaptı sanır.

La

Nakıs olan insan bir işe zahirden yanaşır, kemâlat seyrinde ilerledikçe [Ebrarların haseneleri Mukarrebler yanında günahtır] sırrı açılır. Görür ki her işi eyleyen Hakk-ın kendisidir. Kullukta ve âdemlikteki esrar budur. Velayetteki esrar celal perdesinden zuhur eden cemali görmektir. Bu ise avama gizlidir.

Alan veren O´dur Pazar içinde
Kimini bay kimini yoksul eyler.
Kimi bulmaz giye çuldan abayı
Kiminin atına atlas çul eyler
Eder akilleri çok iş de aciz
Eder öyle bir iş san akil eyler
Bu sözün Yunus´u Mısri değildir
Lugaz bunda muammasın bol eyler.

Niyazi Mısri

“Ayık olun, Allah dostlarına üzüntü ve korku yoktur” ayeti Hakk- gerçek manada anlamalarıdır. Onlar bir iptila ile karşılaşınca lezzet alırlar ve şükürde olurlar. Makamın kemâli de budur. Onlar bir şeye bakarken surette kalmayıp hakikatine nazar ederler. Onların nazarı ve itikatları batına idi. Onlar bakınca tohumdaki ağacı görürler. Bilirler ki bu âlem Hakk-ın iradesinden başka bir şey üzere değildir. Devam-ı Hal, Devam-ı Huzur, Devam-ı Sohbet ve Seyr-i Süluk´ten yol alarak yokluğa varmışlar. İhvan´ına bunu tavsiye etmişlerdir. Bu âleme gelmek Hakk-ı bilmek ve bulmak değil mi idi.

BU TARİKAT ÂLEMİNDE OLMAK İSTERSEN SU-Dİ MEND
SENDE BU HALDE OLUP HALKTAN LİSANINI EYLE BEND
İŞTE BUDUR ÂCİZANE HUBB-U FİLLAH SANA PEND
HAYR-U HAKKAN-I CİHAN SİMURG-U ANKA OLMUŞUZ.

"Kendi başına biten bir ağacın meyvesi olmaz. Allah´ın âdetinde bir şeyi sebebe bağlamak lazımdır. Nasıl ki ana ve baba olmadan çocuk dünyaya gelmiyorsa, bir Mürşidi kâmil terbiyesine girmeden olan doğuşta sakatlıklar olur." Öyle ise bu yolda mürşit gereklidir. Bu yola girip [su-di mend] kazançlı olmak isteyen bu yolun kural ve edeplerine uymalıdır. Efendi Hazretleri,

Boş çeşmeye koydum bakraç,
Bulamadım derdime ne merhem ne ilaç
La

İlahisini ihvanına söyler, mürşid çeşmesinden istifade etmeyenin hedefe varamayacağını hatırlatırdı

Peygamber Efendimiz (sav) e kemal-i ittiba, Mürşidine sonsuz muhabbet ve edep sahibi olmaktır. Tarik-i Nakş-i de on bir esas vardır. İhvan bu esaslara riayet etmese yolda kalmasından korkulur.

VUKUF-İ ZAMAN, VUKUF-İ ADED, VUKUF-İ KALP, HUŞ DER DEM, NAZAR BER KADEM, SER DER VATAN, HALVET DER ENCÜMEN, YAD KERD, BAZ KEŞT, NİGAH DAŞT ve YAD DAŞT tır.

Efendi Hazretleri bu esaslara ilaveten [halktan lisanı eyle bend] di getirmiştir. Lisan ruhî, kalbî ve zahirî olmak üzere üçe ayrılır. Bunlara belirli zaman kilit vurmak terakkiye sebeptir. Bu işin ilki insanlardaki ve kendindeki hali görüp meşgul olmamaktır. Meşguliyet insanı yoldan alıkoyar. Görünen âlem seni sevdiğinden meşgul etmesi, saman çöpünün akan suyuna mani olmasını gösterir ki, bu noksanlığa işarettir. Bazı kişiler

bu yola girerler az bir zaman sonra nefsine hoş gelen arzular içinde bocalarlar. Aslında yol hem kısa ve kolay, hem de aşılması güçtür. Sabır bu yolun baş ilacıdır. Sabrın başı da yokluktur. Arif olmak istersen bazı şeyleri bildiğin halde bilmemezlikte ol. Bu selametine sebeb olur Herkes tarafından sevilirsin.

Anlamaz hayvan olan, insan olan anlar bizi
Halkın artık eksiğine keylimiz yoktur bizim

Kimseye tan etmeye hiç dilimiz yoktur bizim
La Mekân dan gelmişiz bir ilimiz yoktur bizim
Niyazi Mısri

Efendi Hazretleri **“Bir kimse ben öldükten sonra malımı, dünyanın en cahiline verin derse; Kur´ an hafızı olup ta manasını yaşamayana vermeli imiş. Yine bir kimse ben öldükten sonra malımı alim bir kişiye verin derse Kur´anı yüzünden okumayı bilmese de hükmünce amel edene vermeli imiş, Gardaşlarım”**, buyurarak, hakikatin ne olduğunu göstermiştir.

Gönüle ve dile bend vuran kişi sırr-ı hak´ta fenâ dan bekâ´ya, varlıktan yokluğa ulaşmış ve celal içre cemali görende olur. Yoksa bu kahır dünyasında her şey ona derd ve sıkıntı olur. Boğazdan aşağı inmeyen ilim faydasızdır. İnsanların helakine sebep olan lüzumsuz konuşmakla, hayırsız maldır.

Karıncalar gibi sen ufak, ufak yürürsün
Meleklerden ileri seyranı arzularsın

Topuğuna çıkmayan suyu deniz sanırsın
Sen katreyi geçmeden ummanı arzularsın.

Var sen Niyazi yürü atma okun ileri
Derdi ile kul olmadan sultanı arzularsın
Niyazi Mısri

İnsan için değerli olan şey ne ise ona ister istemez meyli olur. Onda huzur bulur ve ona hizmet eder. Allah aşkı ile yanan da bu fani dünyanın telâşesi yoktur ki, kendini heder etsin. Onun hedefi Allah´ı sevmek ve Allah tarafından sevilmektir. Ruhu tahir olan insan mesut olmaz mı. Dünya fettanedir Onun zehrinden çok az kişi kurtulur ama bu yolda devamı gayret, bu beladan onu geçirir. Maneviyat pınarından içene dünyanın ve içindekilerin kıymeti yoktur. Ruhu temizleyen artık her şeyi güzel görmeye başlar. Öyle ise ruhu ihmal etmemeli ve gıdasını vermelidir.

Veli arif celal içre cemalin görür daim
Bu haristanın içinde, Ona gülzar olur peyda
Niyazi Mısri

Yaratılanı severim Yaratan´dan ötürü
Yunus

Efendi Hazretleri; **"Hiç ne lazım her kesin ayıbını tahrir eylemek. Kamil insan olan görmez, görse de göz yumar. Arifi billâh olanlar bu dünyada gam çekmezler",** der ve

Her kimin ki yemek içmek himmetidir
Andan ihraç olunan anın kıymetidir
La

Beyitini çok söylerdi. Kişiye bu cihanda ulaşılacağı en büyük ve hayırlı şey, dünya sevgisini arkasına atması ileriye yani asıl vatanı olan hakikat âlemine nazar etmesidir. O zaman leşler üzerine konmayan Simurg-u Anka olursun. Bu kuş baki âlemin semasında yer bulur. Yoksa bu fani dünyada konacağı yer yoktur.

Halife-i zadesin, makbulsün
Her neye muhabbetin varsa ona kulsun

La

Bu âleme nazar etmekten sakınıp hakikate nazar eden kurtulur. Değeri ölçülmez bir devlete erer. Bu devlet uzakları yakın maddi ve mana âleminin merkezi eder.

Efendi Hazretleri, şikâyete gelen bir kişiye **"Allah´a bu kulu yaratmasını bilmemişsin mi diyelim"** bir başkasına **"kuldur hata işler üçer, beşer"**diyerek hakikate sevk etmiştir.

BUNCA İLM-İ FAZL İLE BİLMEZ İMİŞ, NUR-İ BASAR
HER İŞİ EDEN ETTİREN ALLAH DEĞİL Mİ VER HABER
LEYK HULUL-İ İTTİHAZDAN EYLE GAYETLE HAZER
BİZ HAKAYİKİ AŞİYAN İÇRE MİMAR OLMUŞUZ

İnsan ilmi bir hakikati öğrenmek için öğrenir. Tasavvuf yolunda ise buna ilaveten himmet-i şeyh ve nisbet gereklidir. Çünkü haller ilm-i olan bu yol yaşamak, duymak, sezmek, hissetmek ve bunun yanında hikmet pınarının gözesinden içmek gerekir.

Aşk imiş âlemde ne var ise ancak
İlim bir kıyl-ü kal imiş.

Fuzûli

İlim Tahsili gerekmez mi denirse; denilir ki bu yol ilimsiz giden içinde daha tehlikeli ve zındıklığa götürür. Samimiyetle bu yola girene Cenab-ı Allah sırası ile bilmediğini öğretir. Bu yol bir emanettir ilm-i olmayana teslim edilmez. İlimin ilk basamağı nefse kadem basmak ve onu tanımaktır. Kalp gözü ile görmek için ilim tahsiline gerek yoktur. Çünkü o bir hicap perdesinin aralanması ki, kendi aslı bir ilimdir. Bu ilim binde bir kişiye nasip olur. Bu ilim insanı öyle bir sarhoşluğa çeker ki Hallac (ks) gibi darağacına baş koydurur.

Varlık zahiri itibarı ile çokluk içinde olsa da aslında bir olan Hakk-ın tecellileridir. Eşya onun tecellisi ise de, eşya eşyadır O ise, O´dur. İşte kalp ilmi budur. Bu akli nazariye ile bilinmez. Vücudun varlığı müşahede, zevk, hal, fena-fi´llah, bekâ bi´llah ve müsteğrak –ün fi zat´illah ile bilinir. Buna ise Mürşidi Kamil Terbiyesi ile ulaşılır. Bu işi fark edemeyenler ilhada düştüler ya hululi (yok olup karışma) ya ittihat (her şeyi Allah´ın zatı gibi) a düşerek zındıklık ve kulluktan kendilerini müstağni gördüler.

Bu durum sözle anlatılacak bir durum değildir ki, hüsn-ü zanda bulunup tatmak lazımdır. Efendi Hazretle-

ri [Leyk hulûliden ittihazdan eyle hazer] bu karışmadan kaçın demesi mahlûkun hiçbir zaman Hakk olamayacağı fakat senin halin onda Hakk-ı müşahede etmen gerektiğidir. İhvan çalışa, çalışa Nihayet La Mevcude illa´llah a ulaşır ki Hakikat ehlinin ilmidir. Zat-ı bilenlerde denir. Bu ise onun yokluğunu, ibadetini, şevkini ve muhabbetini artırır. Yoksa onu kulluktan düşürüp isyanî bir yola düşürmez.

Değil mümkün ayn-ı vaciptir hakikatte
Vücut ile adem beyninde zira ittihat olmaz

La

Efendi Hazretler **“Gardaşlarım, Allah´tan kendini de isteyin, kendini de verir. Mecnun ve Leyla vardı, Mecnun âşık idi. Leyla bir gün yanına gelip, ben Leyla´ım demiş, meğer Leyla olmuş. Mecnun ellerini açarak ya bendeki Leyla kim demiş. Bu hal ile olun, Gardaşlarım. Bu âlem bir hayaldir. Allah için birbirinizi sevin. Biz sizi Allah için seviyoruz. Karıncayı da Allah için seviyoruz. Ne görüyorsak Allah´ı görüyoruz. Sizide gördük Allah´ı gördük. Biz Allah´a sarılmışız ki Siz bize sarılıyorsunuz.**

Zatı Hakk-ı anla zatındır senin
Hem sıfatı Hep sıfatındır senin
Sen seni bilmek necatındır senin
Gayre bakma sende bul

Niyazi Mısri

Gardaşlarım; Allah´tan başka bir şey yoktur. Zaten bizde yokuz. Bizi yok bileceksiniz. Bizde sizinle düşüp kalkıyoruz. Konup göçüyoruz. Ama biz, bizde yokuz.

Beni bende demen bende değilem
Tenim boş gezer dondan içeri

Yunus

Sizde böyle yok olun. Gezen duran siz olmayın. Cenab-ı Allah´ın bir ismi Gayyur [çok kıskanç]´dur,

İnsanlar birbirini sevince Allah´ta onları sever", buyurdular

Bu halin herkes tarafından anlaşılması da düşünmek muhaldir. Bu hale erişen kulluk makamının doruğuna erişir. **"Bana Allah´ın Kulu ve rasulü deyin"**(HADİS-İ ŞERİF) sırrı açığa çıkar.

Alan lezzatı birlikten halas olur ikilikten
Niyazi kande baksa ol heman didar olur peyda

Görünür ol kenzi mahfiden nice zahir olur eşya
Bilür her nakş-ü sûretten nice esrar olur peyda
Niyazi Mısri

Bu hakikatlere eren kişi hürmetine âlem huzara erer. İnsan-ı Kamiller ile bu âlem hayat buldu. Âlemin yaratılış sebebi Allah´ın Halifesine hizmet etmek olduğundan bu sıfata İnsanı kâmillerden başkasına terettüp etmez. Levlake sırrına erişen Peygamber Efendimizin varisleri bu sırra ulaşır. Cihanda tasarruf onların emr-i ile gerçekleşir. Âlemin mimarları elbette insan-ı kâmillerdir. Onlar maddi âleminde mimarlarıdır.

Efendi Hazretlerinin hayatı incelenince yaptığı hayır işlerindeki faaliyetler insanı hayrete düşürür. Bir rivayete göre 106. bir başka rivayette 154 eserin yapım ve tamiratına vesile olmuştur.

1-Hoca İmam Camii Minaresi: Rivayetlere göre ilk eseridir.

2-Ulu Camii Tamiratı: 1954 de başlayan tamirat, 1955 de bizzat kendileri yaptırma derneğinin başına geçerek büyük gayretlerle 1958 de önemli bir kısımı bitirilmiştir. 1963 yılında çatısı saç kaplanması için ayrı bir faaliyette bulunulmuştur.

3-İmam Hatip Lisesi: 1956 da Efendi Hazretleri riyasetinde temeli atılmış, 1962 de hizmete açılmıştır.

4-Sofu Yusuf Camii: Eski cami yıktırılarak yeniden

yaptırılmıştır. İnşaatı kendi vefatından sonra tamamlanmıştır.

5-Hayırsevenler Camii: 1962 yılında bitirilmiştir.

6-Serçeli Camii Müştemilatı yapımı. Dikimevi Camii bazı kısımları. Zara´ya bağlı Cencin´de köprü ve içme suyu yapımı. Tozanlı Köprüsü yapımı. Hafik de Çarşı Camii yapımına maddi destek. Muhtelif yerlerde çeşme yapım ve tamiratları.

7-Sönmez Neşriyat´ın ilk kurucuları arasında bulunmuştur

8-İstanbul´da eğitim yapan talebelere birçok burs göndermiştir.

Sivas, dolayısı ile Türkiye ve dünyanın diğer tarafındaki ihvanlarına çare kapısı olmuştur. İhtiyacı olanların ilk başvurdukları biri idi.

EMR-İ BİL MA^{2}RUF VEL MÜNKERİ BİLMEZ MİYİZ
ANLAR İLE BİZ AMEL KILMAZ MIYIZ
İSR-İ PAK-İ AHMED-İ BİLMEZ MİYİZ
ŞİMDİ İZMAR EYLEYÜ BİZ RAH-I MANA OLMUŞUZ

Ehli nadan tarikat ehlinin halleri üzerine yeteri kadar bilgisi olmadığı için onlar hakkında yanlış görüşler ileri sürerler. Muhyiddin İbn-i Arabî için Şeyh-ül Ekber diyenler olduğu gibi Şeyh-ül Ekfer diyenler çıkmıştır. Adet-ul´llah her zaman cari olduğu için Efendi Hazretleri içinde bu gerçekleşti.

Efendi hazretleri zamanında her tarikat ehli gibi ulema ve hoca lar tarafından devamlı tenkite uğradı. Çokları sonradan pişman olsa da çok üzdüler. çünkü kendileri aşk ehli idi. Zahirde itikâtı bozmayan mesele-de devamlı sukut geçer kimseyi kırmak istemezdi.

Bu sırdandır ki bir kâmil zuhur etse âlemde
Kimi ikrar eder anı, kime inkâr olur peyda
Niyazi Mısri

Şol cahil-ü nadanı gör örter Hakk-ı inkâr edip
Kamil olan, Kamillerin her bir sözün burhan görür.
Niyazi Mısri

Mürşid-i Kamiller ayine-i âlem oldukları için O´nlara bakan kendi suretini görür. Onların sırlarına melekler dahi erişemez. Kemal yolunda bunca emek çeken Allah´ı herkesten daha iyi bilmez mi, kulluk yapmaz mı? Fakat Onlar vuslat âleminden bu fark âlemine gelirken Allah katında şefkat kanatlarını mahlûka gereceklerinin sözünü verdiler. Nefisleri menfaati için hiçbir amel yapmayacaklardı. Onlar bunun karşılığını Rab´leri yanında bulacaklarını da elbet te biliyorlardı. Her işin nihayeti ise Hakk-ın kendisi idi.

Her bir Nebi, her bir Veli zilletle erdi menzile
Mısri´ye söğsün şol ağız Allah demek bilmez ola

Niyazi Mısri

Hakikat-ı Muhammedi'ye sırlarına erişen bir zat-a dinin vecibeleri hakkında eksiklik addetmek acaba ne ile yorumlanır.

Muhammed dir Cenab-ı Hakk-a mirat
Muhammed´den göründü kendi bizzat
Muhammed´den vücuda geldi ekvan
Muhammed ra-i ü mer-i ü mirat

La

Peygamberimizin sırrına biraz vukuf edebilmek yokluk sırrına erip mertebe-i hayvaniyetten kurtulmaktır. Nefsini geçmeden âdemliğini bilmeden bir insan aslında hayvan olur. Onlar bu yükü taşıyacaklarına söz verdiler. Nadan onları anlamayıp her ne kadar zarar vermeye çalışsalar da sırrı saklayıp, maneviyat taliplerine yol oldular.

HERKESİN MİKTAR-I İHLASINCA FİİL-İ EDER ZUHUR
SEN ÇALIŞ OL MUHLİSANDAN ÇIKMASIN SENDEN KUSUR
GAYR-İDE GÖRSEN HATAYI SETR-EDÜP SEN ANDAN AL HUZUR.
BUNU ADET EDİNİP DÜRR-Ü YEKTA OLMUŞUZ

Efendi Hazretleri; acaba ve şüpheyi kaldır. Hatanı bileceksin. Hava giren yerini yama. Gemi cevher yüklü, su almış batmış. İnsanoğlu cevher yüklü sakın batırma. Sahibine teslim et. Arabanın gıcırtısı bile muhabbeti bozar. Çorumlu Pirimiz buyurdular ki; **“ Biz cevher olanı biliriz. Bırakmayız. Biz insan hırsızıyız. ”**

Zatın biri Allah´a kapını aç demiş. Gaipten ses gelmiş: Ya kulum sen gel zaten kapı açık demiş.

En faziletli ilim ilm-i hal
En faziletli hal huzur-u hal

Kul rah-ı hakta buluna
Rahimdir Allah kuluna

Bu âleme gelen küfrü ile gelir. Neyi seversen onunla kalırsın, ne ile meşgul isen sen osun. Şeriatı gözetin şeriatı gözetmeyenin tarikatı olmaz. Ama sol el ile yemek mekruhtur, fakat onu görmek haramdır; ” buyurdular.

Ehli Hakikat demişlerdir ki; İhlâs, Allah´ü Teala´ nın nurlarından bir nurdur ki, onu ancak gerçek mümin kulların kalbine emanet eder. Bunu gerçek mümin olmayanlardan esirger. Dört kısma ayrılır.

1-Allah rızası için yapılan amelde, tazim üzere ihlâslı amel yapmak.

2-Allah emrettiği için, tazim üzere ihlâslı amel yapmak.

3-Sevap bulmak için, tazim üzere ihlâslı amel yap-

mak.

4-Ameli ihlas niyeti yapmak.

Bu dört kısımdan biri ile ameli işlerse manevi kurtuluşa erer. İhlas; Allah´ ı görüyormuş gibi hareket etmektir. İhlas temelde iki kısımda toplanır.

1-Sadıkların ihlası; mükafat ve sevap kazanmak

2-Sıddıkların ihlası; Allah´ın cemalini görmektir.

Gavs-i Geylan-i buyurdular ki; Ya Rabbi Hangi namaz beni sana yaklaştırır. Cenab-ı Allah buyurdu ki; O namazda benden gayrisi olmaya ve namaz kılan bende kaybola.

Namazı bir kul üç şekilde kılabilir.

1-Fiili namaz; avam ve sofuların kıldığı namazdır ki zahiren bilinir.

2-Şuhûdî namaz; Ariflerin kıldığı namazdır, namazın manevi tecellileri zahir olarak kılar.

3-Hakîki namaz; Kamil insanların kıldığı namazdır. Bu konular açıldıkça açılır. Bütün ibadetler ve fiiller bu sıralama içine girer ayık olmak lazımdır. Maneviyat yolunda ihlaslı olanlar ancak kendilerini kurtarabilirler. İhlas ile olan işlerde kusurlar Allah tarafından tamamlanır. Eğer bir noksanlık zuhur edecek olsa bile manevi yardım yetişir.

Her kim bu yola sıdk ile girmezse yoğ olmaz
Yoğ olmayacak Yusuf´un umma haberin senin

Niyazi Mısri

İhlâs kişiyi terakki ettirerek vuslat kapısını açtırır.

Hiç ne lazım her kesin ayıbını tahrir eylemek
Kamil insan olan görmez görse de göz yumar

La

Nerde gördün bir kusur
Setret andan al bir huzur

Efendi Hazretleri

Cümle eşyada gördüm har var gülzar yok
Hep gülistan oldu âlem şimdi hiç har kalmadı

Gitti kesret, geldi vahdet, oldu halvet dost ile
Hep hak oldu âlem şehr-ü pazar kalmadı

Niyazi Mısri

Adavet kılma kimseyle sana yeter düşman
Ki asla senden ayrılmaz ömür ahir olunca ta

Niyazi Mısri

Beyitlerin manalarından anlaşılacağı üzere Efendi Hazretleri Tevhit sırrına eren âlemde olan şeylerden bir huzursuzluğa düşmeyeceğini kendini halk içinde aranan bir insan olacağını bildirmektedir. [Dürr-ü Yekta] Birlik incisi Hakikat-i Muhammmediye´dir. Yaratıcının eşyadaki sırrını çözene gam yakışmaz.

Niyazi gözün aç bak her şey olupdurur Hak
Sanma ânı kim ola nihanda ayanda.

Niyazi Mısri

İPTİLA ÂLEMDE VAR İKMALDİR O ETME CEDEL
HER KULA NASİP ETMEZ ANI HÜDA İZZ-Ü CEL
BAŞA GELSE BİL ANI DEVLET VE NİMET Bİ-BEDEL
BİZ ANI GÖRMÜŞ VE GEÇİRMİŞ PAK MUSAFFA OLMUŞUZ

Cihanın devleti başında iken sana gam yakışmaz İsmail
Eğer konmasaydı aşkın kuşu başına
Olmazdı cihan aşık sana

Efendi Hazretleri

Zahirinden de anlaşılacağı üzere ehli kemale iptila bir sermayedir. Kemal derecesini gösterir. İnsanlar üzerine gelebilecek en büyük iptilalar peygamberler üzerine gelmiştir. Hadisi şerifte

"Ya Rasulüllah seni seviyorum, diyene;
"O zaman belalara hazır ol." Yine
"Ya Rasulüllah, ben Allah´ı seviyorum, dediğinde;
"O zaman iptilalar elbisesini giyin" buyurmuştur.

Abdülkadir Geylani 29 seneyi aşkın bir süre Tevhit terbiyesi ile geçti. Şanı ve şerefi bugünlere uzanıyorsa elbette bir sebebi olsa gerektir. Narında hoş, nurunda hoş diyen insanlar bu potada eriyen kâmillerdir.

1938 senesinde 38 kişi ile 38 gün hapis hayatı Efendi Hazretleri dostuna misafir gider gibi karşıladı. O´nun sayesinde küller, güle döndü. Hayatını yakından bilenler çektiği elem verici olaylar O´nu bu hizmetten hiçbir zaman alıkoymadı.

Bu sabrın ve çilenin neticesi 1955 senesinde Efendi Hazretleri **"Gardaşlarım, Gavs´lık Kadirî´lerden Nakşî´lere verildi"** diyerek kazandığı mükâfatı remzen ızhar etti.

Mushaf-ı hüsnüne çün tefe´ül eyledim ben
Burcu belada gördüm kendimi fal içinde

Taliimi yokladım mihnet evinde buldum
Anın için yürürüm her dem melal içinde

Bizimde mihnet imiş kısmetimiz ezelde
Kaldı başım anın içün fitne vebal içinde

Gamsız olan adamı sanma anı âdemi
Hayvandan ol edâldir kaldı dalal içinde

Şâdlık ehli aşka, aşkın gamıdır veli
Şol ayrılık güzeldir ola visal içinde

Niyazi Mısri

Tarikata girip keramet sahibi olmak rüyası ile gelenler, aynı bir hayal ile boğulup boşa emek sarf ettiler. Bir toprak kase fırına girince senelerce nasıl kalıyorsa, işte aşk ve tevhit ateşinde yanan gönülde ancak Allah misafir olur.

Yüzün Niyazi eyle Hâk
Kalbin sarayın eyle pak
Derd ile bağrın eyle çâk
Şayet gele sultan sana

Niyazi Mısrı

İbtilaya sabır ile varılan yol en kestirme yoldur. Çocuğu ana sütünden keser gibi nefsin hoşuna giden rahatlık hissinden uzaklaşmalıdır. Rahat insanı gaflete iter. Maddi ve manevi halimize kanaat edip Pir eteğinden ayrılmamalıdır. Her bir sıkıntıyı ganimet bilip Şeyhinin onu ikmal yoluna sevk ettiğini bilmelidir. Yanmadan pişmek olmaz.

Alçaktan alçağa yürüye toprak içinde çürüye
Aşk ateşinde eriye, altın gibi sızmak gerek

Zikri Hakk-a meşgul ola yana, yana ta kül ola
Her kim diler makbul ola tevhide boyanmak gerek

Eyün kişi yol alamaz maksudunu tez bulamaz
Yoğ olmayan var olamaz varını dağıtmak gerek

Dervişlerin en alçağı buğday içinde burçağı
Bu Mısri gibi balçığı her ayak basmak gerek.
Niyazi Mısri

Bu bölümde Efendi Hazretleri´nin bir mektubunu koymayı yerinde bulduk.

Dil-gamı ha-hed cüda-i zi-tu amma çu-kunem
Derd-i eyyam bir faide-i dil hahest

Hayali Yar ile her-dem benim rüyalarım vardır
Kemend-i buy-i zülfünden uzun sevdalarım vardır.

Gardaşlarım,

Dahil ve hariçten bunca hücumlara rağmen mücahede yolunda bulunmak, meyus olmamak icab eder. Kabz ve bast ikisi birer kanat olduğu ve salikin onlarla ikmal-i hal ve makam eylediği birçok zevatın zahir ve batın bir çok iptilalara göğüs gerdikleri meşhurdur.

Siz de muhabbet ve muhalasat yolunda devam her biriniz büyük azim ve ihtimam edesiniz vukuat-ı âlemden mükedder olmamak lazım. Çünkü biz bu cihan muvakkat bir zıl-dan ibarettir. Âlemi- ukba ise ebediyettir. Dünyanın fani olduğunu yakinen bilenler nîk-u bednine aldanmazlar. Zenginlik ve fakirlikte böyle olmak lazımdır.

Talib-e zat-ı ahadiyet gerektir ki, değil bu faninin iyş-u nuş-u izz-ü cah-ı hatta bir cümle müşahedat ve tecelliyattan geçip " La" tahtında idhal eyle ki anın

kaffesi zılâlen müstesnadır.

Yeni esma ve sıfat arifin melhuzu olmaya ancak zikr-i kesir ve murakabe-i dil ve hayr ile meşgul ola, her kesi haline göre hoş görüp insan kendi yakınlığını temine çalışmayı adet etmelidir

Vesselam-ü ala men-i´ttebea´l Hüda

İsmail Hakkı Toprak

HAKK-I HER ŞEYDE AYAN GÖRMÜŞ VE BİLMİŞLERİZ
OL SEBEPTEN HALK KATINDA LÜBB-Ü MANA GÖZLERİZ
KAHR-I LUTFUN CÜMLESİN BİR BİLDİM VE TUTTUM EY AZİZ
HAMD-Ü LİLLAH BİZ BU LUTFA MAZHARI MÜCELLA OLMUŞUZ

Bir insan-ı kâmilin terbiyesi ve nazarı altında adabına göre süluk gören tevhidin mertebelerine erişir. Her mertebenin bir rüknü vardır. Vücudu âlem-i müşahede edenler âlemin ve eşyanın hakikatinin Hakk olduğunu bilir. Fakat eşyanın kendisine Hakk demezler. Hakk, Hakk dır. Eşya , eşya dır. Arifler işin özünü [Lübb-ü mana] gözlerler. Hakk katında çirkin bir şey olmadığından, Halk katında çirkindeki güzeli görürler.

Veli arif cemal içre cemalini görür daim
Bu haristânın içinde ana gülzar olur peyda
Niyazi Mısrı

Tevhidin sırlarına muttali olan zevk içinde âlemi seyr eder. Sonunda hayretler içinde kalır. Eskiden gönlünü meşgul eden şeylerin gerçeği ona açıldıkça eşyadaki sırra binaen Allah´a olan aşkı ve muhabbeti artar. Tarikat yolundaki gayretin sonu Hayret´tir.

Kande bulur isteyen lütfunu ey dost senin
Çün kim anı gizledin kahr-ü celal içinde
Niyazi Mısrı

Cümle Âlem zat imiş, Derya-i Hikmet imiş
Hakk ile vuslat, Hakk´tan gayrı yok imiş
Efendi Hazretleri

Bu vücudun mülkü elden çıkmadan
Çarh-ı devran bu binayı yıkmadan
Suretle mana bir arada iken
İki âlemde fırsatın elde iken
Gel hubb-u dünyayı gönlünden gider
Alasın can âleminden bir haber

Efendi Hazretleri

Efendi Hazretleri eriştiği halin kendinde bir makam olduğu aynileştiğini anlatıyor. Çünkü haller geçicidir. Manevi halin makam-ı kesafetten soyulup, kalp aynasında tecellisi zuhur ettiği, kendisi tarafından bildiği için Allah Teâlâ´ya şükür ediyor. Bazı bu yolun müntesipleri bırakın başkaların halini, kendi bulunduğu makamı bile bilmez. Bu gaflet hali ile başına adam toplar hem kendi yanar, hem de başkasını yakar.

Efendi Hazretleri **"Bakıyoruz bazı kimseler kendiliğinden şeyhlik ediyorlar. Tövbekâr olmadan ölen fahişe kadınlar ellerinde bıçaklar ile kendilerini doğrayacaklar. Kendiliğinden şeyhlik edenlerin hali, mahşer yerinde onlardan beter olacak. "** Buyurdular.

Her mürşide dil verme kim yolunu sarpa uğradır
Mürşidi kâmil olanın gayet yolu asan imiş

Niyazi Mısri

BİLMEDİLER ZEVKİMİ CÜMLE İNS-Ü CİN VE MELEK
DERDİNE DÜŞTÜM BANA NELER ÇEKTİRDİ FELEK
HAL-İ HAKKI BULMAYA BEYİM ZİKRİN DAİM GEREK
ZİKR-Ü HAK SEYR-İ SEBAKLA DERS-İ YEKTA BULMUŞUZ

Hüzün ve inkisarı olmayan salikten gaflet kokusu gelir. Mahzun ve kırık kimseden huzur ve cemiyet raihası gelir. Haceganın nisbeti ekseriya hüzün ve inkisar olarak görünür.

Âdem´i yaratırken Keder yağmurlarını balçığının üzerine kırk gün yağdırdı. Mayasında üzüntülerin hoş geleceği bir yaratılış vardır. Terakki yolunda yol alan salik üzüntüler perdesinden bir, bir geçer. Eğer böyle olmasıydı, peygamberler sıkıntılarla karşılaşır mı idi. Efendi Hazretleri, "her şeyin bir tüccarı vardır. Bizde dert tüccarıyız. Hem de öyle bir dert tüccarı ki bütün dermanın fevkindedir. " Buyurdular.

Kıssada geçer ki Mecnun, Leyla´nın yemek dağıttığı yere gelir. O´na sıra gelince Leyla yemek vermez ve tabağına vurur. Mecnun sevinince, O´na; sevdiğin sana bak neler yapıyor. Mecnun, eğer size yaptığını bana yapsa idi; işte o zaman ben üzülürdüm; dedi. Bu yolun esaslarından biri, devamı zikirdir. Efendi Hazretleri, ihvan-ı kiramı uyararak, çekilen dert de sermayenin zikir olduğunu söylemektedir. İhvan vazifesini yaptıktan sonra efendisini başında bir koruyucu olarak bulunduğunu bilmelidir.

Efendi Hazretleri, **"kuşlar, balıklar zikirden düşünce av olurlar. Başınızda şemsiyeyim, eğer her halinizi bilmez isek Allah şeyhliği elimizden alsın. Her nefes ve alışverişinizden haberdarım. Biz şimdi bir kestirme yol bulduk gönülden gidiyoruz. Bu vücut bir gemidir. Bu gemiyi deryada yüzdürmek lazım. Kul beşerdir. İnsan namazına ve dersine devam etmeli, yatarken, kalkarken ve yerken daima abdestli olmalıdır. Yemede ve içmede bir şey yoktur, nefsi körletmek içindir. Asıl**

mesele ruha gıda vermektir. Nefsi daima ruhun peşinden getirmelidir. İnsan zikre başladığı zaman zikre girmeli, kendisi yok olmalı, top atılsa duymamalıdır. Zikirden kendisini almamalıdır. ” buyurdular.

Tarikat yolunda yol alışın sisteminde geri dönme gibi bir şey yoktur. Yoldan düşme vardır. Yol öyle bir yoldur ki, bu yolda şeyh bile müridi ile yol alır. Efendi Hazretleri de bu konuyu böyle açıklamıştır.

Efendi Hazretleri, [Seyr-i sebakla] sözü ile mürit şeyhinden bir kerede aldığı ders, bir anda kavuştuğu nazarı zayi etmeden dönüşü olmayan yolda [ders-i yekta] eşsiz dersi bulacağını söylemiştir. Eşsiz ders yolun başında şeyhi, ortasında Rasulüllah sonunda Allah olarak çıkar. Bu makamlarda fena mertebesine ererek kendinde onları bulur.

Efendi Hazretleri, **“Gardaşlarım, İnsan tarikatı âliye-de kalbden bir ders verirler. Çeke, çeke kalp ıslah olur. Kalp ıslah olunca da bütün vücuda dağılır. Vücut ıslah olunca bütün kâinat ve mükevvenat ıslah olur, ”** buyurdular.

Kıymetsiz bir toprak olan insan seyr-i ile Kâbe´den ekrem olur. Efendi Hazretleri; **“Gardaşlarım, hacca gitmek isteyipte gidemeyenler üzülmesinler. Gidenler yanımızda, gidemeyenler canımızda. Gidemeyenler Ulu Camii´yi ziyaret etsin. Burayı O´ra , O´rayı bura yaptık, Halife-i zadesin, makbulsün . Her neye muhabbetin varsa ona kulsun. Cennete gitsek bile siz vazifenizi yaptıktan sonra biz sizi almadan gidersek cennet bize haram olsun. Biz sizi bırakmayız, yeter ki siz vazifenizi yapın. Bu dünyadan çıktığınız zaman diliniz Allah ile teslim-i ruh etmeli Hatta hakkınızda müraî deninceye kadar zikretmeli, Gardaşlarım. Amellerin efdâli zikirdir. Fakat çalışmıyoruz. Kul daima Allah ile olmalıdır. Vefatında bile, Gardaşlarım; piyasada tonlarca kağıt var. Bunların belirli bir kıymeti ar. Ama kağıda imza atılıp mühür vurulduğu zaman para**

oluyor. Kağıdı para yapan Mühür ile imzadır. İnsanı insan eder zikirdir. Allah´ı zikr edin. İnsan namazını ve dersini hiç bırakmamalıdır. Her şeyin cilası ve gıdası vardır. Kalbin ki ise zikirdir. Bunun kıymeti sonra anlaşılır". Buyurdular.

Örnek hayatı ile bizlere yol gösteren efendi Hazretleri´nin Tasavvufi hayatındaki adabı inceleyelim.

ADAB-I GÜL

Sünnet-i Rasulüllah´a sıkı bir şekilde bağlı idi. Fiillerinde Ruhsat ile amel yönünü tercih etmez azîmetle amel ederdi.

Namaz konusunda beş vakit namazlardaki sabah namazı sünneti hariç iki rekatlı sünnetleri dört kılardı.

Nafile namazları ise şöyledir.

Teheccüd namazı (10 rekat)
İşrak namazı (2 Rekat)
İstihare Namazı (2 Rekat)
Kuşluk Namazı (4 Rekat)
Evvabin Namazı (6 Rekat)
Kabir Namazı (2 Rekat)

Sabah ve ikindi vakitlerinde Evrad-ı Bahaiye, 41 Salat-ı Tefriciye, 21 Salat-i Fatih, Delail-i Hayrat Hiziblerini ve Kuran-ı Kerim okurlardı.

Tarikat Dersleri konusunda büyük bir gizlilik olmasına rağmen bugün insanların bazı konulara ulaşması zor olduğundan bazı konuları açarak zikir adab-ı üzerinde tafsilatlı duracağız.

Zikir yapacak bir ihvan da üç durum vardır.

1-Hediye Bölümü:

5 adet İstiğfar
3 adet Salâvat-ı Şerife
1 adet **“Rabbena Atina Min Ledünke Rahmeten ve Heyyi´lena min emrina raşedâ”**
1 adet Fatiha-ı Şerif
1 adet Ayetel Kürsi
1 adet Elemneşrahleke Suresi
3 adet İhlâs-ı Şerif
3 adet Felak suresi
3 adet Nas Suresi
1 adet Bakara Suresinin başı

3 adet Salâvat-ı Şerife

Bu sureler ve dualar okunduktan sonra, hediye yapılır.

İlahi Ya rabbi bu okuduklarımdan hâsıl olan sevabı iki cihanın sultanı Peygamber Efendimiz (sav) in ruhaniyetine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı Adem (as) ın ruhaniyetine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı Efendimiz ile Âdem (as) arasında geçen peygamberlerin ruhaniyetine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı Ebubekir Sıddıkı Azam Efendimizin ruhaniyetine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı Ehli Beytin ruhaniyetlerine hediye eyledim. Andan hasıl olan sevabı sahabe-i güzin Efendilerimiz, Tabiin, tebauttabin Efendilerimiz in ruhaniyetlerine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı silsile-i nakşibendiyeye ve hasseten Şah Nakşibent Efendimizin ruhaniyetlerine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı İmam Rabbani Efendimizin, Mevlana-i Halid Efendimizin ruhaniyetlerine hediye eyledim. Andan hâsıl olan sevabı Şeyhim İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak Efendimin ruhaniyetine hediye eyledim. Andan hasıl olan sevabı ihvan Gardaşlarımin ruhaniyetine, muslüman ve müminlerin ruhaniyetine, hayatta bulunanların defteri amallerine hediye eyledim. Kendi gelmiş ve geçmişlerimin ruhaniyetine hayatta bulunanların defterlerine hasseten anne ve babamın ruhaniyetlerine hediye eyledim.

2-Feyz Talebi:

Makamına göre ihvanın hangi makam ve Peygamberin Tahtı kademinde ise feyiz talebinde bulunur. 15 veya 20 dakika kadardır. Feyz talebinde iken Şeyhine rabıta ile yapılır. Rabıta konusu üzerinde tafsilatlı kitaplar mevcuttur. Sadece burada söylenecek önemli söz şudur. **“Zikirsiz rabıta insanı Allah´a ulaştırır. Rabıtasız zikir Allah´a ulaştırmaz. ”**

3-Zikir:

En güzel ders vakti sabah namazından sonra işrak vaktinde olandır.

Zikir dersleri evvela Lafza-i Celâl´den başlar. Burada dikkat edilecek hususlar şunlardır. Kalp ile Allah, Allah derken manayı düşünmektir. O mana bir Zat ki, misali yok. Bu hal zikir esnasında ve dışında korunmalıdır. İlahi ente maksudî ve rızaike matlubî her yüzüncüde kalben söylenmelidir. Bu kalp deki havatırı yok eder. Gaybet hali olunca zikiri terk eder. Bu hal bitince zikre döner. Zikir bitince hemen yerinden kalkmaz. Kalbine nazar eder. Bu bekleme 15 dakika ve bir saat arasında olabilir. Bu beklemede gaybet hali, varidat beklemesi olur.

İkindi seherinde ders yerine rabıta tercih edilir.

Lafzai-i Celal zikri şu sırayı takip eder.

NOT: 2011 YILINDA NAKŞÎ-HÂKÎ DERS USULU HAKKINDA DAHA TEFERRUATLI BİR KİTABI HAZIRLAYIP BASTIRDIK. O KİTAPTA DERSLER HAKKINDA DAHA GENİŞ VE DÜZELTİLMİŞ BİLGİLER BULUNMAKTADIR. İLGİLENENLERİN O KİTABA MÜRACAAT ETMELERİ DAHA FAYDALI OLACAKTIR.

MAKAMI	YERİ	PEYGAMBERİ	NURUNUN RENGİ ve UNSURU	ADEDİ
KALP	Sol memenin iki parmak altı	ÂDEM (as)	SARI-YEŞİL Toprak	En az 300 En fazla 2000
RUH	Sağ memenin iki parmak altı	NUH (as) İBRAHİM(as)	KIRMIZI Hava	En az 2000 En fazla 3000
SIR	Sol memenin iki parmak üstü	MUSA(as)	SU RENGİ Su	En az 3000 En fazla 4000
HAFİ	Sağ memenin iki parmak üstü	İSA (as)	SİYAH Ateş	En az 4000 En fazla 5000
AHFA	Göğsün ortası	MUHAMMED (sav)	YEŞİL Toprak	En az 3000 En fazla 5000
NEFS-İ NATIKA	İki kaşın arası-dır	VÜCÜD-Ü KÜL	HER RENK VAR (Yani renk-siz)	En fazla 5000

Zikirde zoraki hareketler kalbi sıkmalar veya tedenni gibi hafif sallanmalar olmayacak. Her letaif bir öncekinden daha latifdir. İnsana hoş gelir kavuştum diye kendini kaptırmamalıdır. Kalp makamı ile başlayan ihvan o latifenin nurunun rengi hâsıl olunca bir üst latifeye geçer. Bazılarında bu nurlanma olmaz veya bilemez. Hatim hocası tarifi tarafından makamına göre hareket

eder. Bazılarında kalbinde kuvvetli vuruşlar veya titremeler olur. Zikir esnasında dil damağa yapışık ve nefes uygun şekilde alınıp verilecek, tutma yapılmayacaktır.

Mesela Kalp den Ruh´a geçince zikir bu latifede yapılırken Vukuf-u Kalbi Kalbe yapılacak, bir bakışla iki tarafı görmek gibi bir şeydir. Kalbin masiva ile meşguliyetini kesip Ruhu da zikre alıştırmaktır. İlk zaman zor olur ama sonra kolaylaşır. Hangi latife olunursa olsun vukuf kalbe olacak.

Letaiflerin zikri bittikten sonra ZİKRİ-SULTAN gelir. Bütün ecza ile zikir yapılır. Bu zikirde vukuf kalbe değil cesedin bütününedir. Bütün azaları ile zikre kendini verir.

Eğer salik durumu müsait ise Süluk adı verilen bir inzivaya geçirilir. İhvan Haps-i Nefes (bir nefeste 21 Kelime-i Tevhit e ulaşmak) e talim ettirilir. Bu inziva duruma göre en fazla 10 gündür. Duyduğumuza göre bazı işte çalışan ihvanlar işleri ile beraber bu süluk-ü yapmışlardır. Nefes tutmada hedef 21 Kelime-i Tevhide ulaşmaktır. Gücü yetemeyenler 3, 5, 7, 9. . . . da karar kılabilirler. Hastalığı varsa bu zikir yaptırılmaz.

Haps-i Nefes; Nefes burundan dışarı atılır. LA lafzı düşünülerek nefes tutulur ve geri alınmaz. LA lafzını göbekten nefs-i natıkaya çekilir. İLAHE lafzı sağ omuza indirilerek oradan İLLALLAH lafzını kalbe vurur. Nefes almaya geçince Muhammed´ür Rasulüllah lafzın hayal eder. Normal nefes alacağı zaman İlahi ente maksûdî ve rizâike Matlûbî yi söyler. İlk zamanlar kelime-i tevhitte La Ma´bûde illa´llah´ı, orta günlere La Maksude illa´llah´ı son günlerde La Mevcude illa´llah´ı düşünür. Nihayet bir nefeste 21 Kelime-i Tevhit´e ulaşır. Süluk günlerinde 70 000 kelime-i tevhit kâmilen bitmiş olmalı gerekirse fazlalaştırılır veya azaltılır. Burada dikkat edilecek husustan biri kabiliyetin Şeyh veya halife tarafından tayini gerekir ki bu çok önemlidir. Sülukten çıkarılan ihvan kardeşlerine yemek ziyafeti verir bu onun

vilayet yolundaki en güzel hatırasıdır.

İhvan tevhit derslerine devam eder. Bu derslerde feyzin ve alacağı hal makamı üzerinde şeyhi halini şu şekilde belirler. Tevhit makamlarında alacağı yoldur. Bu da letaifleri ve kendini yokluğa (fenaya) erdirmek ile olur.

Vilayeti Suğra (Küçük Velayet) Fena Makamları

Peygamberler ve meleklerin dışında velilerde görülen hallerdir. Allah´ın isim ve sıfatlarının görünüşün gölgeleri olan mertebelerdeki seyrdir.

Murakabe-i Ahadiyet dersi burada tarif edilir. Bu yolun evvelinde bu murakabe tarif edilir. Bir yokluğa düşüp kendini ilah-i iradede yokluğa düşürmektir. Yani; Ya Rabbî Nefsimi ve on sekiz bin âlemi Şeyhimin ruhaniyetinde fani bildim. Şeyhimin ruhaniyetini ve on sekiz bin âlemi Şah Nakşibend Efendimizin ruhaniyetinde fani bildim. Şah Nakşibend efendimizin ruhaniyetini Sıddîk-i Azam Efendimizin ruhaniyetinde fani bildim. Sıddîk-i Azam Efendimizin ruhaniyetini Peygamber Sallallah-ü aleyhi ve sellem Efendimizin ruhaniyetinde fani bildim. Peygamber Sallallah-ü aleyhi ve sellem Efendimizin ruhaniyetini Ahadiyeti İlâhiyende fani bildim. Allah´ın sana vereceği hal ile tevhitte ol.

Buradan sonra Fuyuzat talebinde bulunursun. Feyzi Peygamber Efendimiz Sallallah-ü aleyh-i ve selleme O´radan İsa (as) a, O´radan Musa (as) a, O´radan Nuh (as) a, O´radan İbrahim (as) a, O´radan Adem (as) ruhaniyetine, Sıddîk-ı Azam Efendimizin ruhaniyetine ve O´radan şeyhim İhramcızâde Efendimin ruhaniyetine inzal eyle. Şeyhim İhramcızâde Efendimin ruhaniyetin´den benim lataiflerime ve ecza-i vücuduma inzal eyle. Benim lataiflerimden ve ecza-i vücudumdan bütün mahlûkata ve ecza-i vücutlarına inzal eyle der sin

Kelime-i Tevhit zikir ederken letaifleri göz önünde bulundurarak makamın halini düşünerek dersleri çekilir.

1-Tecelli-i Ef´al : Adem (as) ın tahtında ve Kalp ´in karşılığı karşılığıdır. Yani esma ve sıfatın tecellilerinin gölgeleri ve kendilerinde yokluğa erer. Aslının, aslında ve hakikatinde fena bulur. Kalb latifesinin yok olması, Ef´ali ilahiyyenin tecelli etmesi ile olur. Bu makamda Allah´ın tecellilerinden başka bir şey göremez. Kelime-i Tevhid-i çekerken La faile illa´llah (Allah´tan başka yapan yoktur) ı mulahaza eder. Bu makamda Adem (as) ın tahtı kademinde olduğundan Ademî Meşreb olur.

Sırasıyla Tevhid-i Ef´al, Fena-i Ef´al ve Tecelli-i Ef´al zuhur eder.

2-Tevhid-i Sıfatı Subuti : İbrahim (as) ve Nuh (as) tahtında ve Ruh´un karşılığı:Bu Latifenin fenası Allah´ın sıfatı subutiyyesinde ihvan, kendi ve bütün mahlukatın sıfatlarını yok sayar. Kelime-i Tevhidi çekerken La Mevsûfe illa´llah (Allah´tan başka sıfatlanan yok) ı mülahaza eder. Bu makam Tufan [karışıklık] ve narî [yakıcı] dır. Allah´tan başka varlıkları red eder. Bu makam İbrahim (as) ve Nuh (as) tahtı kademinde olduğundan İbrahimî Meşreb olur.

Sırasıyla Tevhid-i sıfat, Fena-i sıfat ve Tecelli sıfat zuhur eder.

3-Tecelliyat-ı Şuûnat-ı Zatiyye :Musa (as) tahtında ve Sır´ın karşılığı :Bu latifenin fenası Allah´ın zatında kendini ve mahlukatı yok olmuş bilir. Kendinde istiğrak hali zuhur eder. Bütün eşyayı hakkın vücudu olarak düşünür. Kelime-i Tevhidi çekerken La Mevcude illa´llah (Allah´tan başka hiçbir mevcud yok) u mülahaza eder. Manevi bir sarhoşluk zuhur eder. Her şeyde Hakkın tecellisini ve yayıldığını görür. Bu makamda ihvan Musevî meşreb olur.

Sırasıyla Tevhid-i Zat, Fena-i Zat ve Tecelli-i Zat zuhur eder.

4-Tecelliyat-ı Şuûnat-ı Selbiye : İsa (as) tahtında ve Hafi´nin karşılığı :Bu Latifenin fenasında cem-i zuhuratta Allah´ın ferdiyyetini görür. Bir önceki ki karışıklıktan ayıklağa geçer. Yalnız onu tanır ve bilir. Kelime-i Tevhidini çekerken manasını mülahaza eder. Bu makamda ihvan İsevî meşreb olur. Burada İhvan Şeyhinin ruhaniyetine dayanıp arşa çıkar ve dersi orada çeker. Bundan sonra ki dersler de arşta çekilir.

5-Teceliyat-ı Şan-ı Cami-i ilmi İlahi :Peygamber (sav) tahtında Ahfa´nın karşılığı :Bu makamda salik Allah´ın ahlakı ile ahlaklanır. Tevhidin zevkini alır. Ferdiyyet sırrı zahir olur Peygamberimize ait bir sırdır. Fena-i Tam ve Baka´da istikrara kavuşmaktır.

6-Mertebe-i Zilâl-i Esma-i Sıfat Dairesi :Zat´i İlah-i tahtında Nefsi natıkanın karşılığı : Zıl dünyada görünen varlıklardır. Bu varlıklar bir gölgedir. Zatın isimleri ve sıfatlarının gölgelerin tecellilerini seyr ederek Hakkı gördüğünü zan ederek bir yokluğa düşer. Enel Hakk sırrının tecelli ettiği yerdir.

7-Zikr-i Sultan ve maiyyet ve hüviyyet :Murakabe ile beraber zikir

Son olarak Murakabe-i Ma´i-yyet (Beraberlik) ve Hüviyyet´te(kendisini yoklaştırmak) tarif edilmesi lazımdır. Hediyeleri bitirdikten sonra şeyhine bürünüp ve dayanıp kendisini ders halinde iken, kalbinden sırasıyla ruh, sır hafî, ahfa, nefs-i natıkaya geç. Nefs-i natıkadan sonra soldan sağa doğru dönerek sanki cami minaresine çıkarak bir kuş (şeyhinin ruhaniyeti) gibi Âlem-i Misale doğru çık. Yedinci kat gökteki Tevhit Meydanı´na gir. Kelime-i tevhit söyle bir kere dön. Sonra bin keli-

me-i tevhit çek. Her yüzde Muhammedürrasülullah ilavesi yap. Sonra yine şeyhinin ruhaniyetine dayanıp onun üstünde gelir. Murakabe devam eder. “ve hüve ma´a-küm eyne ma küntüm” (siz nerede olursanız olun o sizinle beraberdir) ayeti celilesini mülahaza eder. Kendi iradesini irade-i ilahiyede yok eder. Kendisini O´nunla beraber olduğunu his eder. Yön onun için kalkar.

Vilayet-i Kübra (Büyük Velayet)

Peygamberlerde görülen hallerde Allah´ü Teala´nın Esma ve Sıfatlarının ve iradelerindeki görünüşlerdeki seyre denir. İsm-i Zahir´in tecellisinde seyr-dir. Bu velayetin özü´nün kabuğudur.

Cenab-Hakk´ın Esma, Sıfat ve Zatına Mahsus dairede seyrdir. Ne zaman ihvan Tevhid-i Vücud ve Maiyyet sırrına erince Kendinde arştan yere yayılan her şeyi kuşatan nuru görür. Bu nur Siyaha yakın koyulukta bir nurdur. O´nunla olma hali zuhur eder. Bu birliğin hakikati yokluktur. Varlıkta asıl olan gölge değil bizzat varlığın aslıdır.

Velayet-i Kübrada asıl olan Murakabe-i Akrabiyyettir. İhvan aşağıda zikredilecek makamları bu murakabe ile birer, birer geçer. Üç ana daireden ve Gavs meydana gelir. Karıştırılmaması için şu şekilde sıraya kondu.

1-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Adem (as)

2-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Nuh (as)İbrahim (as)

3-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Musa (as)

4-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra İsa (as)

5-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Muhammed (as)

Bu beş latife yanında Nefiste feyz kaynağıdır.

5-Murakabe-i Akrabiyyet (Allah´ü Teala´nın her şey-

den yakın) olan sırrı burada his edilir) “Biz insana şah damarından daha yakınız” ayetinin mefhumu Hayal edilir. Akrabiyyet dairesinde meleke kesb edince ;

6-Daire-i Asl´a (Zat) seyr eder.

7-Daire-i Asl´ı Asl´a seyr eder; buradan

8-Daire-i Asl-ı Kül , Ruh-i Kül

8-Murakabe-i Gavs-i Muhabbet ve Daire-i Esma-i Sıfat´a erişir . Fena halinin sureti değil aslı zuhur eder. Burada Allah sevgisinin murakabesidir. ”Ka´be Kavseyn” sırrı vardır. ”Allah onları sever, Onlarda Allah´ı” ayeti zuhurudur.

Burada ihvan Nefsi Mutmaine ve Rıza makamına erer. Artık her şeye razıdır.

Vilayet-i Ulya (En yüce Mertebe)

Melâike-i Kiram´a ait hallerde ve Taayünattaki bunlara bağlı unsurlardaki seyrdir. Toprak unsurları buna dâhil değildir. İsm-i Batın´ın tecelisinde seyr-dir. Bu velayetin özü´dür.

Mürşit, Velayet-i Kübrada olan ihvana olan teveccüh ve himmetle bu velayette seyr ettirebilir.

Mertebe-i vilayet-i Ulya Hüviyyet-i Melekutiyyet Dairesi: Şeyhinin ruhaniyetine bürünüp yedinci kat gökte 1000 esma-i Tevhit çeker ve döner. Bu mertebeye eren ihvan baka mertebesine ermesi kolaylaşır. Melâike-i Kiram ile münasebetler meydana gelir.

Derece-i Havass-ı Melâike zuhur eder.

Vilayet-i Ulya´nın Kemâlat daireleri

1-Mertebe-i Kemâlat-ı Nübüvvet, Risâlet ve Heyet-i Vahdaniyye Dairesi:

Peygamberlere zuhur eden haller zuhur eder. Tarifi mümkün değildir.

Havass-ı Nübüvvet :Murakabe Zat´a yapılır. Nübüv-

vetin getirdiği bütün inceliklere aşina olur. Kendi kusurlarından dolayı bir üzüntü içerisinde bulunur. Fazilet sandığı şeylerin hayal olduğunu fark eder. Zat-i ve daimi tecelliler vardır. Şeyhin tasarrufu vardır.

Havass-ı Risalet: Murakabe Zat´a yapılır. Şeyh yardımcı olabilir.

Heyet-i Vahdaniyye âlem-i emir ile âlem-i halkın tecellilerinin bir araya gelmesidir. Bundan hasıl olan heyet yani manevi bir ilaçtır.

2-Mertebe-i Kemâlatı Ulü´l –azîm Dairesi :Murakabe Zat´a yapılır. Kur´anı Kerim´deki sırlar ona açılır ve onlar ile tasarrufta bulunur. Allah´ın ihvana fazlından vereceği bir makamdır. Akıl ve amel ile elde edilecek bir makam değildir.

3-Mertebe-i Kemâlatı Câm-i Zat-ı Bahtı Uluhiyyet :Bu makamda fena bulmak için; yedinci kat gökte hediyeleri eskisi gibi tamam ettikten sonra, yedinci kat gökte bin kelime-i tevhit çekersin. Sonra cihetsiz olarak Allah´ı düşünürsün.

Vilayet-i Kübra ve Ulya da Sadır Genişlemesi hali zuhur eder. Bu ise zikirde ve zuhuratta ferahlamaya sebeptir. Bu sebeptendir ki Efendi Hazretleri ders halinde niye hareketsiz olduğu açıklaması budur. Bu genişleme zuhur edince ruhun seyri artar ve vücuttan huruç eder.

Fenaya ulaşana kadar olan seyr Seyr-i İla´llah (Allah´a olan seyr) da olur. Fena kademelerini vücud menzilleri geçerken Seyr-i Fi´llah ´ta (Allah´ta olan seyr) olur. Fenada terakkisi nisbetinde ihvan kendini Bakâ´da bulur. Tecelli-i Gaybi-i Zat-i ile de vücud mertebeleri biter Ahadiyet´ül Ayn mertebesine erer . Kendisi artık yok gibidir. Bu seyr´e Seyr-i an-i´llah (Allah´tan dönüp âleme hizmet için bu âleme irşat için dönmektir. Bu makamda vahdeti kesrette, kesreti vahdette görür.) denir.

İhvan Bunu başardığı vakit ilâh-i vasıflarla vasıflanır, Allah´ın ahlakı ile ahlaklanır ve mutlak seadedete ermiş

olur. Hakikat-i İnsaniye zuhur etmiş olur.

Hatmi Hacegân

Efendi Hazretleri, Perşembe ve Pazar günleri ikindi namazından sonra bizzat kendisi okuturdu. Muhteviyatı kısaca usulüne uyularak

5	**Esteğfirullah**
14	**Fatiha-i Şerif**
200	**Salavat-ı Şerife**
79	**Elemneşrahleke-i Şerife**
1001	**İhlas-ı Şerife**

Tamamlanarak okunur. Sonunda bir aşr-ı şerif ve silsile okunur.

Kelime-i Tevhit Hatimi

Usulü ile 70 000 kere Lailahe illa´llah söylenir. Bitiminde aşr-ı Şerif okunur. Okutan kişi hediye ve duasını gizli olarak yapar. Son zamanlarda aşikare yapılmaya başlandı. Usule uygun değildir.

Hatm-i Hacegan ve Kelime-i Tevhit cemiyet içinde yapıldığı için uygulamayı yazmaya gerek duymadık.

SOSYAL YAŞANTISI

Bu konu hakkında çok söze gerek yoktur. Çünkü Efendi Hazretlerini gören Peygamber Efendimizi yaşıyor zannederdi. Her hareketi bir sünnet-i peygamberiye´yi ihya ederdi. Vefatına kadar pasif bir hayat yaşamamış, aktif bir hizmet anlayışında hareket ederdi. İki günü birbirine eşit olduğu görülmemiştir. Sade bir yaşantısı vardı. Lüks Hayatının hiçbir devresinde görülmemiştir. Temizliğe aşırı derecede itina gösterir ve isterdi. Gelen misafirlerini ve ihvanını hamama götürüp ve ücretleri kendi tarafından ödenmesi âdetindendi.

Şapka takması çok kişi tarafından eleştirilmiş, oda bunu hoş karşılayarak **“ eğri ayağa eğri ayakkabı yaparlar”**karşılığını verir ince siyasetini gösterirdi.

Siyasetten uzak dururdu. “**Gardaşlarım , Herkesin bir siyaseti vardır. Bizim siyasetimiz siyasete karışmamaktır Bu da ayrı bir siyasettir. ”**buyururlardı.

Sigara içilmesini hoş karşılamaz **“Ya bizi terk eder, yada sigarayı”** buyururlardı.

Namaz hususunda çok dikkat ederdi. Vefatında son sözü **“ Namazınızı kıldınız mı”**olmuştur. Dedikodu ya çok kızar ihvanları devamlı sohbet ve murakabe üzere olmalarını isterdi. sohbetlere devamı ister **“Gardaşlarım, Her sohbette bir vuslat vardır, vuslatsız sohbet olmaz. Sohbetlerinizde edep ve muhabbetinize sahip olun”** derdi.

Zengin bir kültür hazinesi olan efendi Hazretleri Arapça, Farsça´yı anadili kadar rahat konuşurdu. Fransızca ve Almanca´yı bilirdi.

Dört Mezhebi ihtiyaten uygulardı. Nakşî ve Diğer Tarikatlerden icazetli ve ders vermeye yetkili olduğunu her ihvanı bilirdi. O sebepten dolayıdır ki, Diğer müslüman ülkelerden devamlı ziyaretçileri gelirdi.

Efendi Hazretlerinin asıl önemli olan görüşlerini yazdığı şiiri açıklarken açıklamış bulunduğumuzdan burada tekrar edilmedi.

Efendi Hazretleri´nin çok zengin bir kütüphanesi vardı. Boş zamanlarında kitap okurlardı. Edebi yönü kuvvetli idi. Hafız Divan-ı, Bostan ve Gülistan, Mesnevi ve Niyazi Divanı´nı çok okurlar ve okuturlardı. Niyazi Divan-ı için bu yolun sırlarından bahsettiği için **“Dört ilahi kitaptan sonra bir kitap gelse Niyazi olur du”** derdi. Sohbetlerde ilahi okunur ve çay içilirdi. Bazı Hakkı Mahlaslı ilahiler Efendinin yazmış olduğu zannı ile çok okunduğundan Efendinin ilahileri diye rağbet görmüştür. Bunlar genellikle Erzurumlu İbrahim Hakkı (ks), İsmail Hakkı Bursevi (ks) nin dir. Kesin olarak Efendi Hazretlerinin yazdığı ilahi açıklamasını yaptığımızdır. Bundan başka yazması da olması muhtemeldir. Fakat kesin olarak bilemiyoruz

Efendi Hazretleri daha fazla eser veremez mi idi, diye sorulursa; Şeyhinin kendi yazdığı kitabı görüp de, **“yazdığın okunurmuş, lakin sen kitap yazma. ”** Emrine istinaden başka bir teşebbüste bulunmamıştır. Efendi Hazretleri **“ne zaman bir kitap yazmak istesek önümüze Elif geldi”** buyurarak bu işi yapmaktan vaz geçtiklerini anlatmıştır. Yazdığı Mevlid-i Şerif ise bir emir ile olduğu malumdur.

Efendi Hazretleri, devamlı olarak ihvanlara **“Her halini huzur, ibadetini kusur, Her gördüğünü Hızır bileceksin”** düsturunu söyler, sakin ve sükûnetli olmanın anahtarını gösterirdi. Dünyaya geleli hiçbir şey O´nu üzmedi, kızdırmadı, hayattan bezdirmemişti. Çünkü efendi Hazretleri Melamet Hırkasını giymiş, Allah´ın âşık olduğu bir İnsan-ı Kamil idi. Çünkü Efendi Hazretleri

“Siz bizi sevemezsiniz. Biz sizi seviyoruz ki bizi seviyorsunuz. ”

“Biz Allah´a sarılmışız ki, bize sarılıyorsunuz” buyurarak kendindeki hali arz ediyordu. Şah Nakşibend (ks) Efendimizde bu konuya çok değinmiştir. Allah sevmese idi, bu haller zuhur eder mi. Bazı şeyler Allah´tan olduğu kesindir. Buna yorum yapmak ta abestir.

Hakkın kullarını bazı kul eyler
Anı kul eylemez yine Ol eyler

Niyazi Mısri

Efendi Hazretleri hakkında çok söylenecek şeyler vardır. Fakat bazıları satırlara ve bazıları da sadırlara intikal etmesi uygun görüldü.

Evliliği

Efendi Hazretleri üç evlilik yapmıştır.

İmmihan Toprak (vefatı: 1949)
Zeynep Toprak (Boşandı :1949)
Zeliha Toprak (vefatı :1972)

Çocukları;

İmmihan Toprak´tan olanlar

Hayriye Gündüzoğlu (vefatı: 1957)
Mehmet Sabit Kemal Toprak (vefatı: 1941)
Mevlüde Balak (vefatı: 1958)
Halis Turgut Toprak (vefatı: 1967)

Zeynep Toprak´tan olanlar

Ahmet Salih Toprak (vefatı: 1931)
Mehmet Kazım Toprak Efendi (doğumu: 1927- yaşıyor)

HAKK'A YÜRÜYÜŞÜ

Efendi Hazretleri, nüfusta 89 yaşında görünmesine rağmen 93 yaşında olduğunu çok kere söylemiştir.

48 senelik Mürşitlik hayatı temmuz ayının ikinci haftasında başlayan bir hastalık sebebi ile 2 Ağustos 1969 Cumartesi günü saat 9. 30 da Refik-i A´la-ya sefer ile noktalandı. Vücud Allah aşkı ile öyle yoğrulmuştu ki, Kalbi üç saat kadar daha çalışmıştır. Doktorlar vefatını ancak o zaman anlayabildiler. Kabr-i Şerifleri için vasiyette bulunmamasına rağmen **"Acaba Ulu Cami-i´nin (el ile işaret ederek) şu hazireden bize yer verirler mi"** kelamı tecelli edecek ve insanlar o Kelamı duymuş gibi o mübarek yeri O´na hazırladılar. Vefat günü Sivas ma(Hadis-i Şerif)er yerini andırıyordu.

Efendi Hazretlerinin vefatını müteakiben Endenozya´dan biri bin kişiyi temsilen on kişilik bir gurup gelmiş Sultanlarını son bir kez görmek istemişlerdi. Bu ziyaret ihvanın Efendi Hazretleri´nin ne kadar büyük biri olduğunu anlamasına yetmişti, ama artık fırsat elden gitmişti. Efendi Hazretlerinin **" Fırsat elde iken sarmalı yari"** bugün için söylendiği aşikar oldu.

Geride ahşap bir ev ve cebinden çıkan 49 lira para O´nun yanında dünyanın kıymeti bu kadardı. Bugün Efendi Hazretlerinin sebeb olduğu hizmetler ancak devlet tarafından yapılıyor.

Kabir Kitabesinde;

Tariki Nakşibend-i Piri Ebcel Mürşid-i Kamil
Garibul´llah-i Hakkî Gavsü´l –âzam Şeyh İsmail
Engin gönlünde Yüce Murad-ı hasıl oldu
Toprak toprağa verildi Hakk-a vasıl oldu.

2 /8/1969

HALİFELERİ

Bu konu incelemesine geçmeden önce tarikatlerde ki silsileler üzerinde durmak yerinde olacaktır.

Silsile; kelime olarak zincir anlamına gelmektedir. Tasavvuftaki manası ise Tarikat şeyhlerinin üstat zinciridir. Bu zincirler Peygamber Efendimize (sav) e kadar uzanır. Silsilede yer alan şeyhlere **“ Silsile Ricali”** denir. Silsiledeki ehemmiyet, hatmi-i hacegan´da, hediyelerin zikredilmesinde, bazı cemaat sohbetlerinde önünde veya sonunda okunarak o tarikat kolunun kuvvet derecesini ve dayanağını belirtmesi yönünden çok önemlidir. Silsile görünüşte basit gibi görünse de kendinde bulundurduğu güç çok fazladır.

Tasavvuf yolunda süluk edenler iki türlü feyz kapısından istifade ederler.

1-Doğrudan doğruya aracısız Allah´tan feyz almak.

2-Silsile Rical-i vasıtasıyla Allah´tan feyz almak. Buna *Feyz-i İstinadi* veya *Fuyuzât-ı Silsile-i Celil e* isimleri verilir

Silsilelerden bahseden eserlere *Silsilename* denir.

Tarikatin silsilesini bilmeyen mürid, nesebini bilmeyen bir kişi gibidir.

Silsilede geçen her şeyhin bir önceki şeyhten filen terbiye görmesi ve irşat etmesi şart değildir. Mesela Cafer-i Sadık (r. a) Hazretleri Beyazıt-ı Bestami (ks) Hazretleri ile Beyazı-ı Bestami Hazretleri (ks) de Ebul Hasan Harakân-i (ks) ile zahiri bir bağlantıları yoktur. Bu zevat dünyada birbirleri ile görüşmediler. Böyle olunca silsilede bir kopukluk var gibi görünür. Bu kopukluk Üveysilik ile ortadan kalkar. Bu zevat-ı Kiram birbirlerinden manen terbiye almışlardır.

Şah-ı Nakşibend Efendimiz (ks) iki koldan terbiye görmüştür. Seyyid Emir Gülal (ks)Hazretleri fiilen terbiye etmiş, Diğer taraftan Abdulhalık Gucduvân-i (ks) Hazretleri manen terbiye etmiştir.

Silsilede yazılan bu zevât- kiram birer, birer saygı

ifadeleri ile yazılır. Bu silsilenin okunduğu hal ve makamda fuyuzâtın geleceğine itikat sonsuzdur. Bu bir hakikattir.

Abdulvahhab Şarâni (ks) Hazretleri;

Ey Hakkın ve hakikatın arayıcısı bil ki, herhangi bir tarikatta babalarını, dedelerini bilmeyen mürid kör sayılır. Bir kimse babasından başkasını kabul ederse; "Allah, babasından başkasına soyca bağlanana lanet eder"Hadisin anlamına muhatap olur. Manevi soyumuz, kan yolu ile olan soyumuzdan daha kuvvetlidir. Ruh Babası kişiyi veli eder. Öyle ise ruh babasına uymak uygun ve faydalıdır. " bildirmiştir.

Bir kişinin tarikat ehli ile bağlantısı olmazsa, o düşük olarak bilinir.

Hakikat ulemasının dışındaki silsileler şüpheli ve karışıktır. Gerçek âlimlerin ki ise müstesnadır.

Mürşidin manevi mirasçısı Veled-i Kalp dir. Kişi manevi istidat sahibi olmasa zahir babası veli olsa bile velayeti çocuğuna intikal etmez. İllâ ki kabiliyet gereklidir. Taklid ile mürşid babadan kalan irşat seccadesine oturmak haramdır. Kan bağı dünyaya geçerlidir. Gerçek halifelik istidattan istidâta olandır. Bu şekilde birbirine eklenerek manevi silsile altın halkalı zincir gibi kıyamete kadar devam eder.

Buraya kadar anlatılanlardan manevi silsile ve ona olan ihtiyacın ne olduğu anlaşıldı. Görülüyor ki manevi silsilenin başı ölümsüz olandan alınmaktadır. Maddi silsile böyle değildir. Onlar ölüden ölüyedir.

Fakat Allah´ın öyle kulları vardır ki Onlar ne ruhani ve nede cismani hiçbir kimsenin sohbetine girmemiştir. Bu Peygamberimiz Efendimizin (sav) yoludur. Peygamberimiz İlmi aracısız olarak Yüce Allah´tan almıştır. Hazreti Veysel Karan-i (r. a) bu sınıfa girer.

Burada unutulmayacak bir husus vardır ki, Maruf el Kerhi (ks); **"Kamil insanlar insanların irşadına haristirler. Bilhassa kendisine intisap eden herkesi hilafet**

seviyesine yükseltmek ve görevlendirmek ister” buyurdular. Halife olmak için ise mürşidin külli nefes-i ve teveccühü olması gereklidir. Bu inceliği iyi kavramak gerekir. Her ne kadar mürşitler istek sahibi olsalar da Hilafet konusunda son söz Rasülullah (sav) Efendimize aittir.

Çünkü irşat makamında olanlar kavmin efendisidir. Kavmin efendileri tertemiz olmalıdırlar. Her hal sahibi irşada kâdir değildir. Belki de kendi bir mürşide ihtiyacı olan mürittir. Çoğu kimseler hem kendilerini hemde başkalarını delalete sürüklediler. Bazıları kendilerine isnad bulamasa bile bu üveysiliği kulanırlar. Dikkat etmek gereklidir.

Üveysi olmak silsileye girmeye mani değildir. Nitekim Yetimin bile bir silsilesi vardır. Çünkü o da bir izdivaçtan doğmuştur. Bazı kimseler kendini silsileye dâhil etmesi ve basit terkiplerden oluşması hem cehaletlerini ve hemde bir noksanlığı açıkça göstermektedir.

Efendi Hazretleri sayılamayacak miktarda hatim hocası ve belli bölgelerde hizmet vermek için halife görevlendirmiştir. fakat kendisinden sonra şu kişi benden sonra irşada oturacaktır diye ne bir yazı ve aşikare cemiyet içinde söylenmiş bir söz vardır. Bazı kimseler içinde söylenen hizmet kelimesi her ne ise irşat gibi yorumlanmıştır. Bu şekilde bazıları kendilerine bir yer tutmak istemişler ve bunu da başaranlar olmuştur. Allah´ın kudret hazinesinden mürşitler eksik olmaz. Ama eğer bu vazife kendinde yokta var gibi gösterip hareket edenlerin vay haline demek lazım.

Burada Efendi Hazretlerinin son zamanlarında çok kişinin şahit olduğu **“Gardaşlarım, Bu iş burada bizimle bitti. Bizden sonra her köşe başında bir şeyh çıkacak. Onun yaptığını şeytan bile yapmayacak”** sözleri acı gerçeği göz önüne sermektedir.

Efendi Hazretleri kendinde Mürşidi Kamillik, Gavs-ül Azam ve Kutbu´l Aktab olmak üzere üç vazifeyi taşımak-

ta idi. Belki bu üç ağır vazife-i teslim edecek birisi olmadığından görevi kendinde baki kaldı. Bu tür vazifeliler Vefatlarından sonra da tasarruf yetkisine sahiptir. Fakat müritte aranan üveysi olarak Efendisine bağlanmasıdır. Bu yolda şeyh olmak mürit olmaktan kolaydır. Kolayı bırakıp ta zoru seçenleri anlamak zor oluyor.

O günden bu yana otuz küsur sene geçmiştir. bu söz bugün için geçerlimidir diye sorulacak olursa; Cenab-ı Allah merhametinden bazı kişilerin başına insan toplamasından dolayı, o toplananların samimiyetine binaen bazı küçük bir vazife verebilir. Bu ise yine tehlikeli bir yoldur. Bu yolda şeyh sıfatı ile mürşitlik sıfatını ayrı tutmak gerekir.

Birde şu esası unutmamak lazım Efendi Hazretleri sonradan bir kişiyi yetiştirebilir mi ! Allah´ü a´lem.

Tarikat yolunun zahirini kurtarmak için çıktık diyen bazı kişilere şu söz söylenmelidir.

1-Kendilerine rabıta yaptırmamalıdır.

2-Tarikat derslerini ikmal eylememişlerse tamamlamalıdır.

3-Sohbetlerinde Efendi Hazretlerinden bahsederek kendileri yokluk ile hareket etmelidir.

4-Eğer kendilerine vazife verildiğini söyleyenlere, bizdeki vazife zahiri kurtarmak bu ihvan topluluğunu çil yavrusu gibi dağılmasına mani olmak için demelidir.

5-Efendi Hazretleri ile olan bağlantıyı koparmamalıdır. Eserlerine, sözlerine sahip çıkmalı, evlatlarına saygı göstermelidir

6-Sohbetlerin ana teması Hep Efendi Hazretleri olmalıdır.

7-Azıcık bir Feyz varsa, bunun Efendi Hazretlerini ikramı olduğunu bilmelidir.

Bu kısımda şu kıssayı hatırlatmak uygun düşecektir.

Tokatlı Pirimiz Mustafa Haki (ks) Hazretleri Müridi Müftü Abdurrahman Efendi´ye bir gün seni bir yere ziyarete götüreceğim, demiş. Gittikleri ise Es´ad Erbili

(ks) Hazretleri imiş. Bir zaman sohbetten sonra Es´at Efendi abdeste çıkmış. Pir Efendimiz, Ya Abdurrahman bu şeyhin bir makamına bak demişler. Abdurrahman Efendi; Kalpde mi desem diye söylenirken Pirimiz; Oğlum İstanbul da iki yüz küsur şeyh var. Hepsi kal(laf) şeyhi sadece biri hal şeyhi var O ise kalbde; buyurdular. İçeri giren Es´at Efendi (ks) duruma vakıf olarak, Şeyhim; Esat sen zayıfsın Kalpde çalış buyurdular, demiştir.

Bir Efendi ve müridinin durumu budur. Farkı fark etmek lazım Mürşitte bulunan hale vukuf eden ihvan kalmayınca elbette ki, bazı hatalar sudur eder. Bu yolda hakikat olan şey her şeyin açık belirgin olmasıdır.

8-Silsilelere kendi adların yazdırmaktan kaçınmalı ve yazmamaları içinde ihvanlarını devamlı ihtar etmelidir. Bazı ihvanın keşiflerin deki hataları hemen düzeltmelidir.

9-Bu hale düşenlere en son söz ise ahiret hayatını dünyaya tercih etmesinler. Eğer ki bir hatanın varlığını hissediyorlarsa nefislerine ayak basıp bu davadan vaz geçsinler.

10-Kendisini şeyh kabul eden başkalarının keşfine değil, bizzat yakaza veya uyanık halde Peygamberimizden ve Efendi Hazretlerinden emaneti teslim almalıdır. Kendisi Maneviyat meclisinden haberdar olmayıp başkalarının görmüş olduğunu (farzedelim) bunu nefsine pay çıkararak kabul etmemelidir.

11-Her şeyin sonu yokluk ise, varlık Allah´ın ise; Hakikat yolunda sen olsan ne olur olmasan ne olur, denmelidir.

Ve´s-selamü ala men ittebeal Hüda

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

29.08.2001/Esenler
İhramcızâde İsmail Hakkı